

Plan razvoja ruralnog turizma Grada Korčule 2015. – 2020.

Projekt:

„Ljudi koji vole ugostiti“

„Gente che ama ospitare“

Korčula, lipanj 2013

1 Sadržaj

1. Prostorne i prirodne značajke Grada Korčule.....	4
1.1. Zemljopisni položaj	4
1.2. Stanovništvo	4
1.3. Infrastrukturni sustavi.....	5
1.3.1. Prometna infrastruktura	5
1.3.2. Komunalna infrastruktura.....	6
1.4. Naselja u Gradu Korčuli.....	7
1.4.1. Korčula - srednjovjekovni biser Jadrana	7
1.4.2. Račišće - mirno malo mjesto za savršen odmor	8
1.4.3. Žrnovo - mjesto kamenoklesara i folklor.....	8
1.4.4. Pupnat – najstarije mjesto trajne naseljenosti na otoku	9
1.4.5. Čara - dom ponajboljih Pošipa	9
2. Podloge projekta u strateškim dokumentima.....	10
2.1. Regionalni operativni program dubrovačko neretvanske županije 2007 – 2013.....	10
2.2. Strategija razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije 2012. – 2022.	11
2.3. Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije (2010.)	13
3. Značajke kulturne i prirodne baštine	15
3.1. Kulturna baština	15
3.1.1. Mjere zaštite kulturno-povijesne baštine	15
3.1.2. Projekti obnove kulturne i prirodne baštine	17
3.2. Prirodna baština.....	19
4. Korištenje prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe – trenutno stanje	24
4.1 Korčula	24
4.2 Račišće.....	25
4.3 Žrnovo	26
4.4 Pupnat.....	27
4.5 Čara	28
5. Korištenje prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe – projekcije.....	29
5.1. Korčula	31
5.2. Račišće.....	33
5.3. Žrnovo	33
5.4. Pupnat.....	34

5.6.Čara	35
6. Koncept „Albergo diffuso“ kao jedan od temelja razvoja održivog turizma	36
6.1 Uvod	36
6.2 Ideja i cilj koncepta	36
6.3 Mogućnosti razvoja koncepta na Korčuli.....	39
6.4 Zaključak.....	40
7 Index 1: Popis nepokretnih kulturnih dobara	41

1. Prostorne i prirodne značajke Grada Korčule

1.1. Zemljopisni položaj

Grad Korčula smješten je na sjeveroistočnom dijelu otoka Korčule. Najveća je teritorijalna jedinica na otoku, te se prostire na 112,31 km² (6 % ukupnog teritorija Dubrovačko-neretvanske županije). Kopnenu granicu dijeli s općinama Lumbarda i Smokvica, dok morsku granicu, uz navedene općine, dijeli i s općinama Lastovo i Orebić.

Grad Korčula obuhvaća naselja Pupnat, Račišće, Žrnovo i Čaru te grad Korčulu. Naselja su smještena uz rubove plodnih polja, dok je grad Korčula smješten na poluotočiću u svrhu nadgledanja strateški važnog Pelješkog kanala.

Slika 1. Položaj Grada Korčule

1.2. Stanovništvo

Prema popisu iz 2011. godine, u Gradu Korčuli živi ukupno 5.663 stanovnika što predstavlja smanjenje od 4% u odnosu na popis iz 2001. godine. Prosječna gustoća naseljenosti je 52,4 st/km², što je za 26% niže od prosjeka Dubrovačko-neretvanske županije (DNŽ).

Naselje	Ukupno	Muškarci	Žene
Korčula (grad)	2.856	1.369	1.487
Naselje Žrnovo	1.368	708	660
Naselje Račišće	432	215	217
Naselje Punat	391	198	193
Naselje Čara	616	322	294
Ukupno Grad Korčula	5.663	2.812	2.851

Tablica 1. Stanovništvo Grada Korčule

1.3. Infrastrukturni sustavi

1.3.1. Prometna infrastruktura

Područje Grada Korčule je otočno područje pa je prometna infrastruktura jedan od važnijih segmenata za lokalno stanovništvo.

Najvažnija cesta koja prolazi ovim područjem svakako je državna cesta D-118, koja veže trajektno pristanište Dominče preko Smokvice i Blata do Vele Luke.

Osim državne ceste D-118, u Gradu Korčuli postoje još tri županijske ceste:

- Ž-6224 od D-118 do Račišća. Cesta je postala neprikladna jer se proteže priobalnim izgrađenim prostorom pa je stoga potrebno izgraditiobilaznice oko Kneža i Žrnovske banje
- Ž-6225 od D-118 do Lumbarde
- Ž-6244 od D-118 do Korčule.

Osim državne ceste i županijskih cesta na području Grada postoje i dvije lokalne ceste:

- L-69021 od D-118 kod Čare do Zavlatice
- L-69022 koja se spaja na D-118 kod Pupnata i završava na D-118 kod Čare - stara lokalna cesta između Pupnata i Čare koju je zamijenila državna cesta D-118.

Osim ovih cesta postoji i nekoliko nerazvrstanih, teško prohodnih cesta koje bi trebalo urediti

- D-118 od Pupnata do Ž-6224 u Knežama
- od L-69022 do Pupnatske luke
- od D-118 i Rasohatice

Redovne autobusne linije svakodnevno spajaju otok s većim gradovima poput Dubrovnika i Zagreba, a ljeti tri puta tjedno i sa Sarajevom. Lokalne autobusne linije prometuju između otočkih mjesta.

Najvažnije značenje za Grad Korčulu svakako ima **pomorski promet**. Morska luka od županijskog značaja je putnička luka Korčula. Neke od luka lokalnog značaja su luka Badija, luka Račišće i luka Zavalatica. Morske luke posebne namjene državnog značaja su ACI marina Korčula te sportske luke na istočnoj i zapadnoj obali grada Korčule.

Brodске linije koje povezuju otok s kopnom ne zadovoljavaju svojom brojnošću i brzinom.

Najznačajnije pomorske veze Grada Korčule s kopnom su:

- cjelogodišnja svakodnevna trajektna linija s Orebićem (14 putovanja dnevno),
- cjelogodišnja svakodnevna katamaranska linija s Hvarom i Splitom
- sezonska dužobalna linija Rijeka-Stari Grad. Split-Korčula-Dubrovnik (dva puta tjedno)
- sezonska katamaranska linija Dubrovnik-Mljet-Korčula-Lastovo (tri puta tjedno)
- sezonska svakodnevna trajektna linija s Drvenikom (dva do tri putovanja dnevno).

Značajna cjelogodišnja trajektna linija je Trpanj (Pelješac) – Ploče koja se nastavlja na državnu autocestu.

Zračni promet otoka ostvaruje se preko Zračne luke Dubrovnik u Čilipima, koja je udaljena oko 130 km od Korčule. U hitnim slučajevima koristi se prijevoz helikopterom s heliodroma u Korčuli, u blizini Doma zdravlja. Sve navedeno ne omogućava kvalitetan zračni promet, te se planira izgradnja zračne luke na središnjem dijelu otoka, u blizini Smokvice.

1.3.2. Komunalna infrastruktura

Vodoopskrba područja Grada Korčule riješena je u sklopu regionalnog vodovoda Neretva-Pelješac-Korčula-Lastovo-Mljet kojem je ishodište "Prud" u dolini Neretve.

Voda se na otok Korčulu doprema iz vodospreme "Janjina" na Pelješcu kroz podmorski cjevovod koji se sastoji od 5 visokotlačnih polietilenskih cijevi promjera 202 mm, te cjevovodom promjera 350 mm. ACC ulazi u centralnu vodospremu "Korčula I" kapaciteta 1000 m na 87 metara nadmorske visine. Iz te se vodospreme vodom opskrbljuje cijeli otok. S obzirom na izgrađene kapacitete vodovoda utvrđena je količina od 104 l/s za cijeli otok od čega za Grad Korčulu 62 l/s. Izgrađeni objekti regionalnog vodovoda na području Grada su: cjevovodi, crpne stanice i vodospreme.

Sva naselja spojena su na vodovodnu mrežu. Pojedini izdvojeni dijelovi naselja još nisu spojeni. Mreža se stalno širi i grade se nove vodospreme.

Sustav odvodnje otpadnih voda na području grada Korčule postojao je još u srednjem vijeku. Danas koristimo dva izgrađena kanalizacijska sustava i to Grad, koji obuhvaća zapadno područje do zaljeva Luka i Dominče, koji obuhvaća novo naselje na istočnom području. Oba sustava otpadne vode ispuštaju u more Pelješkog kanala.

Na kanalizacijsku mrežu nisu priključene zgrade u predjelu Sv. Antuna, u uvali Ježevica te na Solinama. Izvan kanalizacijskog sustava nalaze se i predjeli Luka i Strećica. Kućanstva u uvali Luka ispuštaju otpadne vode kroz septičke jame direktno u more ili u tlo pa je primjetna i zagađenost mora zbog plitkoće uvale.

Zbrinjavanje otpada

U Gradu Korčuli vrši se odlaganjem krutog otpada na odlagalištu "Kokojevica" koje se nalazi na području općine Lumbarda. Ovo odlagalište je u procesu sanacije koja ima za cilj njegovu potpuno zatvaranje.

Problem zbrinjavanja otpada u Dubrovačko-neretvanskoj županiji nije riješen. Određena je lokacija regionalnog centra gospodarenja otpadom na predjelu Lučino razdolje i u tijeku je izrada studija. Potrebno je što prije krenuti s uvođenjem selektiranog prikupljanja otpada i izgradnjom reciklažnog dvorišta.

Telekomunikacije

Grad Korčula je, kao i čitav otok, kvalitetno pokriven fiksnom i mobilnom telefonskom i internetskom infrastrukturnom mrežom.

Energetski sustav

U Gradu Korčuli omogućeno je napajanje s dvije strane:

- iz Blata (TS Blato, 35 kV)
- iz Korčule (TS Zamošće 35 kV).

Mreža je kvalitetna i stalno se održava, te rekonstruira. Ima mogućnosti spajanja novih turističkih, gospodarskih, stambenih i drugih zona.

Navodnjavanje

Na području Grada Korčule još nije izgrađena mreža za navodnjavanje pojedinih površina. U tijeku je izdavanje akta kojim se odobrava izgradnja sustava navodnjavanja Čarskog polja u Čari.

Zaštita od voda

Grad Korčula nije u opasnosti od poplava. Ipak dolazi do problema kod velikih kiša jer je sustav oborinske vode izrađen samo u pojedinim dijelovima naselja.

1.4. Naselja u Gradu Korčuli

1.4.1. Korčula - srednjovjekovni biser Jadrana

Korčula je smještena na sjeveroistočnom kraju otoka, podignuta uz njegovu razvedenu obalu. Sastoji se od starog grada na poluotočiću te novih dijelova rasprostrtih uz obalu istočno i zapadno od starog središta. Danas u gradu živi nešto manje od 3000 stanovnika, većinom u novim četvrtima.

Najveća spomenička vrijednost Korčule je zaštićena stara gradska jezgra kao osebujna urbanistička cjelina. Tlocrt ulica prilagođen je prirodnom obliku terena pa se glavna ulica pruža u smjeru sjever-jug, a na najvišem dijelu, u sredini poluotoka, smješten je katedralni trg. Ostale međusobno usporedne ulice izviru okomito iz glavne, spuštajući se prema zapadnoj, odnosno istočnoj obali. Na taj je način dobivena mreža ulica koja podsjeća na riblju kost. Povijesna jezgra grada Korčule uvrštena je 2007. godine na Tentativnu listu svjetske kulturne baštine UNESCO.

U Korčuli se nalaze mnoge društvene, kulturne, gospodarske, zdravstvene organizacije i ustanove: dječji vrtić, osnovna i srednja škola (gimnazija), muzej, knjižnica, Dom zdravlja, turistička zajednica, turističke agencije, banke, ljekarna, hoteli, brodogradilište, trgovačke i ugostiteljske radnje i dr. Ovdje djeluju i kulturno-umjetnička društva, koja njeguju zbornu pjevanje, folklor, a posebno vitešku igru moreška.

Moreška je nekoć bila raširena na Mediteranu, a danas se zadržala još samo u Korčuli. Iako nije autohtonog porijekla, moreška je saživjela s otokom te uz drvenu brodogradnju, kamenoklesarstvo i bratovštine postala njen simbol. Moreška je nominirana za upis na UNESCO-vu reprezentativnu listu nematerijalne baštine čovječanstva.

U gradu djeluje nekoliko sportskih društava. Među njima su posebno uspješni rukometni, malonogometni i tae-kwon-do klub. Masovnošću, bogatom sportskom tradicijom i odličnim rezultatima ističe se Korčulanski plivački klub (KPK) čiji su plivači i vaterpolisti ponos Korčule.

Neposredno uz stari dio grada nalazi se i marina s oko 200 vezova.

1.4.2. Račišće - mirno malo mjesto za savršen odmor

Račišće je smješteno u uvali 12 km zapadno od Korčule. Ovo malo mjesto savršeno je za odmor svima koji žele pobjeći od kaotične svakodnevice. Račišće je popularno i među nautičarima jer je zahvaljujući svom velikom lukobranu sigurna luka po svakom vremenu. Smještaj se može naći u privatnim apartmanima i kućama za odmor.

U mjestu se nalazi prirodna plaža kao i zapadno od Račišća u uvalama Vaja i Samograd. Plaže su nastale od ostataka bijelog kamena koji se nekad vadio i obrađivao u obližnjim kamenolomima.

Samograd je poseban po špilji u koju se ulazi kroz uski tunel. Veliku dvoranu špilje krase stalaktiti, stalagmiti i ostali karakteristični špiljski nakit.

Istočno od Račišća, na putu prema gradu Korčuli, nalazi se lijepa i mirna uvala Kneže u kojoj se smještaj može pronaći u udobno namještenim apartmanima.

Račišće je najmlađe mjesto na otoku Korčuli. Nastalo je naseljavanjem stanovništva iz Makarske i Hercegovine tijekom 17. stoljeća te je stoga jedino naselje na otoku u kojem se govori štokavicom (ostatak otoka govori varijacijom čakavskog narječja). Račišćani su vrsni pomorci, a mjesto je nekada posjedovalo i veliku flotu. Iz tog je razloga izgrađen veliki lukobran za koji se danas većinom vežu jahte.

1.4.3. Žrnovo - mjesto kamenoklesara i folklor

Žrnovo je smješteno u unutrašnjosti otoka Korčule, 4 km zapadno od grada Korčule. Čine ga manje starije cjeline Prvo selo, Brdo, Kampuš i Postrana. S njegove sjeverne strane nalaze se uvale Žrnovska banja i Tri žala, modernija naselja u kojima se smještaj posjetiteljima pruža u apartmanima i kućama za odmor.

Sjeverno od Žrnova, iznad uvale Vrbovica nalazi se Kočje, specijalni šumski rezervat. Predio je zaštićen od jakih vjetrova, a iz tla se izdižu do 30 m visoke dolomitske stijene koje čine male špilje i uske prolaze. U stijenama se nalaze prirodna spremišta vode koja ovise o vremenskim uvjetima. Među njima se ističe Vilino korito koje ne presuši ni ljeti. Od biljnog pokrova prevladava primorski hrast (česvina), a vlažno tlo pokriveno je paprati i tetivikom. Značajnije vrste su i gljive.

Jedan od najznačajnijih arheoloških nalazišta na otoku, Jakasova špilja, nalazi se između Pupnata i Žrnova. Nije sustavno istraženo niti prezentirano. Istočni dio otoka Korčule bogat je kvalitetnim vapnencem, tako da u Žrnovu postoji duga tradicija kamenoklesarstva. Kao i ostala stara mjesta na otoku Korčuli i Žrnovo je zadržalo tradiciju izvođenja plesa s mačevima. Taj ples u Žrnovu naziva se Moštra i izvodi se u ljetnim mjesecima.

Žrnovska banja smještena je u uvali 4 km zapadno od grada Korčule i 2 km sjeverno od Žrnova. U uvali je nekoliko šljunčanih plaža, restorana i prodavaonica. Žrnovska banja omiljeno je odredište jedriličara na dasci koji iskorištavaju povoljne vjetrove u kanalu između Korčule i Pelješca. Žrnovska banja savršeni je odabir onih koji žele smještaj u mirnoj uvali nadomak grada Korčule.

1.4.4. Pupnat – najstarije mjesto trajne naseljenosti na otoku

Pupnat je najmanje naselje na otoku Korčuli, a od grada Korčule udaljeno je 12 km. S Velom Lukom i Korčulom povezan je lokalnim autobusnim linijama. Pupnat nema značajnih smještajnih kapaciteta u samom mjestu. Turisti ga rado posjećuju zbog prekrasne plaže u uvali Pupnatska luka koja se nalazi jugoistočno od Pupnata, na južnoj obali otoka Korčule.

Pupnatska luka je duboka uvala okružena bujnom mediteranskom vegetacijom. Do uvale se dolazi uskom asfaltiranom cestom. Šljunčana plaža u dnu uvale redovito se uvrštava u najljepše plaže Jadrana.

Uz glavnu cestu u Pupnatu nalaze se restorani poznati po odličnoj domaćoj hrani.

1.4.5. Čara - dom ponajboljih Pošipa

Mjesto Čara smješteno je na padinama iznad prostranog Čarskog polja. Udaljeno je 24 km od Korčule i ima oko 600 stanovnika. Kao jedno od pet starih korčulanskih mjesta (uz Blato, Smokvicu, Pupnat i Žrnovo) Čara se spominje u Statutu grada i otoka Korčule iz 1214. godine. Statutom se preporuča i naređuje uređenje straže i obrane u mjestu. U središtu Čare nalazi se župna crkva sv. Petra iz 15. stoljeća. Na njenom glavnom oltaru je slika istaknutog venecijanskog umjetnika Jacopa Bassana s kraja 16. stoljeća. Na malom trgu ispred crkve raste zaštićeno stoljetno stablo čempresa.

U Čarskom polju, između vinograda, nalazi se i crkva Gospe od Čarskog polja. U njoj se čuvaju gotički reljefi od alabastera izrađeni u Engleskoj koje je, prema starim pričama, na obalu Korčule naplavilo more. Crkva je hodočasničko svetište otoka Korčule, a glavna svečanost je 25. srpnja, na blagdan sv. Jakova.

Na plodnom Čarskom polju uzgajaju se vinogradi autohtone otočke sorte pošip. Pošip je prvo hrvatsko bijelo vino sa zaštićenim geografskim podrijetlom, a najbolje uspijeva upravo na položajima Čare i Smokvice. Pošip je jako vino blistave, zlatno-žute boje s jedinstvenom aromom suhih marelica i smokava.

Zavalatica je smještena 2 km južno od mjesta Čara. Do nje vodi asfaltirana cesta koja prolazi kroz vinograde znamenitog pošipa. Posjetiteljima se nudi smještaj u apartmanima u privatnim kućama. Zavalatica ima trgovine, caffe-bar i restorane. Zavalatica je od davnina bila omiljeno mjesto za odmor i u njoj su svoje ljetnikovce gradili korčulanski plemići od kojih je najpoznatiji pjesnik Kanavelić iz 17. stoljeća.

Susjedna uvala Žitna, udaljena samo 300 m od središta Zavalatice, krije prekrasnu šljunčanu plažu, a jugoistočno od Zavalatice nalaze se još dvije šljunčane plaže.

2. Podloge projekta u strateškim dokumentima

Projektom „Ljudi koji vole ugostiti“ nastoji se valorizirati kulturno-povijesnu i prirodnu baštinu Grada Korčule te definirati daljnji strateški razvoj turizma. Poseban se naglasak stavlja na razvoj ruralnog turizma te obnovu tradicionalnih kuća. Time bi se nastojalo produžiti turističku sezonu i obogatiti turističku ponudu. Poseban dio projekta je „Albergo diffuso“ – koncept disperznog hotela. Koncept funkcionira na način da turistički subjekti zajednički izlaze na tržište i koriste raspoložive resurse te tako podižu kvalitetu ponude i optimiziraju troškove.

U nastavku je pregled dijelova strateških dokumenata Dubrovačko-neretvanske županije i Grada Korčule koji pokazuju usklađenost projekta s usvojenom strategijom razvoja.

2.1. Regionalni operativni program dubrovačko neretvanske županije 2007 – 2013

Glavni ciljevi Regionalnog operativnog programa Dubrovačko-neretvanske županije su:

1. uravnotežen i održiv razvoj obale, otoka i zaleđa
2. očuvanje i zaštita prirodne i kulturne baštine uz poboljšanje kvalitete življenja
3. unaprjeđenje kvalitete odgoja i obrazovanja.

U nastavku su dani prioriteti primjenjivi na projekt „Ljudi koji vole ugostiti“.

Prioritet 1.3. Produžiti turističku sezonu kvalitetnim sadržajima

Naglašava se potreba **ulaganja u smještajne kapacitete** i **animacijske sadržaje**. Za postizanje ovog prioriteta potrebno je:

- podržati projekte prilagođene standardima EU i zahtjevima tržišta u selektivnim oblicima turističke ponude.
- uskladiti turističke potencijale i potrebe za sportskim, kulturnim i inim sadržajima, kroz kampove, centre i manifestacije.

Prioritet 1.4. Planski razvijati infrastrukturu

Naglašava se potreba ulaganja u komunalnu, prometnu i institucionalnu infrastrukturu. Za postizanje ovog prioriteta potrebno je:

- osigurati potpunu komunalnu infrastrukturu
- organizirati kontinuirani **razvoj institucionalne infrastrukture** sukladno potrebama i standardima EU
- omogućiti trajnu i kvalitetnu **prometnu komunikaciju**.

Prioritet 2.2. Valorizacija kulturnih i prirodnih vrijednosti

Naglašava se potreba **podizanja društvene svijesti** o kulturnim i prirodnim vrijednostima. Nekontroliranom eksploatacijom i neprikladnim gospodarenjem može se doći do neželjenoga efekta nestanka pojedine vrijednosti. Jedna od potrebnih mjera je **identificiranje i održivo korištenje** postojećih resursa te iniciranje novih kulturnih i prirodnih vrijednosti uz kvalitetnu promociju i zaštitu.

Prioritet 3.3. Inicirati **sportsko obrazovnu korelaciju** u svim smjerovima

Ovaj se prioritet prvenstveno odnosi na ogromne neiskorištene resurse za organiziranje kampova, odnosno priprema za razne klubove i reprezentacije u određenim sportovima.

Izradom Plana razvoja ruralnog turizma Grada Korčule skrenut će se pažnja lokalne zajednice na valorizaciju kulturnih i prirodnih vrijednosti. Implementacijom plana razvoja produžit će se turistička sezona i obogatiti ponuda. Paralelno će se razvijati i potrebna infrastruktura.

2.2. Strategija razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije 2012. – 2022.

Prema Strategiji razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije 2012. – 2022. županija se turistički organizira u 6 klastera, a jedan od njih je Korčula. U klaster Korčula spadaju Grad Korčula, Općine Smokvica, Lumbarda, Blato i Vela Luka.

Na razini županije definirani su ključni projekti konkurentnosti u koje spadaju projekti upravljanja, projekti infrastrukture, projekti poboljšavanja javnih usluga i projekti edukacije.

Projekt „Ljudi koji vole ugostiti“ u potpunosti se uklapa u županijski **projekt upravljanja**. Njegovi su dijelovi: Sustav kvalitete, Projekt kvalitete privatnog smještaja, Projekt standardizacije i sustava kvalitete u ruralnom turizmu, Sustav turističkog informiranja i Sustav označavanja. Sve će ove komponente biti uključene u Planu razvoja održivog i ruralnog turizma na Korčuli.

U Planu će se definirati i određeni **projekti infrastrukture**, kao što su biciklističke i pješačke staze, vidikovci, piknik punktovi i obiteljski parkovi te tematiziranje i uređenje plaža.

Plan obuhvaća i županijski projekt **poboljšanja javnih usluga** kroz projekt uređenja javnih prostora te donošenje općinski planova koji se odnose na okoliš, estetiku, kulturno i prirodno nasljeđe.

Zahvaljujući projektu „Ljudi koji vole ugostiti“ ostvarivat će se i **projekt edukacije** kroz aktivno sudjelovanje lokalnog stanovništva u definiranju vizije razvoja i njenoj implementaciji.

Konkretni cilj za klaster Korčula je uspostava jedinstvenog mehanizma upravljanja turizmom klastera u roku godine dana od početka provedbe Strategije sa prioritetnim zadacima:

- **vizije gradova i općina**, iskustveno zoniranje i prilagodba prostornih planova
- **upravljanje imovinom** (aktivacija) i **projektima konkurentnosti**.

Upravo Plan razvoja ruralnog turizma Grada Korčule, koji je rezultat ovog projekta, definirat će viziju budućeg razvoja ruralnog i održivog turizma Grada Korčule.

Prema Strategiji razvoja turizma DNŽ, stupovi razvoja su:

- Izgradnja **kompletnog turističkog lanca vrijednosti**, te razvoj i oblikovanje turističkih proizvoda temeljenih na kulturi, povijesti i prirodnoj baštini.
- **Revitalizacija unutrašnjosti otoka** i jačanje agrikulturne proizvodnje i s time povezane turističke aktivnosti inteligentnim i intenzivnijim razvojem poljoprivrede i vinogradarstva

- Aktivacija cjelokupnog turističkog lanca vrijednosti integracijom svih otočkih destinacija što znači i povezivanje te **usku suradnju svih ključnih subjekata** ovog klastera.

Koncept „**Albergodiffuso**“ doprinosi suradnji ključnih subjekata u turizmu, te standardizaciji i višoj kvaliteti usluga.

U Strategiji razvoja turizma DNŽ definira se sustav označavanja koji bi trebao uključivati ne samo naselja nego i resurse, atrakcije, usluge, tematske ture i itinerare, oglašavanje privatnih i javnih tvrtki, lokalne informativne urede i sve ostale elemente koji se mogu uključiti kao dio turističke aktivnosti. Predviđa se transformacija sustava turističkih zajednica u svojevrstne destinacijske menadžment organizacije. Destinacijski menadžment bi trebao funkcionirati kao koalicija brojnih organizacija i tvrtki koje rade prema zajedničkom cilju i strateškim pravcima.

Strategija razvoja turizma predviđa realizaciju nekoliko projekata uključenih u master plan održivog i ruralnog razvoja, a to su:

1) Projekt „**Ture Korčule**“ kao prioritetni zadatak. Rezultat ovog projekta je katalog sa turama i programima u klasteru. Katalog može sadržavati ture otoka kopnenim ali i morskim putem i mogao bi imati sljedeći sadržaj:

- Ekologija i botaničke staze
- Gastronomski putovi
- Kulturni putovi i arheološke staze
- Arhipelag Korčule
- Tura sela

2) Koncept **pješačkih i biciklističkih staza**

Razvoj koncepta pješačkih i biciklističkih staza temelji se na poboljšanju postojećih staza, kao i razvoju novih koji se međusobno spajaju i povezuju. Ovaj koncept također podrazumijeva rute sa punktovima na ključnim točkama interesa na različitim lokacijama klastera Korčula, koji u blizini nude lokalne gastronomske specijalitete i mjesto za kratki predah, a sve u prirodnom okruženju.

3) **Vinske ceste**

Vinske ceste Korčule trebaju se razviti u prepoznatljiv i profesionalno oblikovan turistički proizvod, a podrazumijevaju zaokruženo vinsko područje koje u sklopu vinske ceste ima vinske itinerare odnosno punktove. Kroz vinske itinerare se vrši promocija vina i njegova turistička prezentacija. Vinske ceste čine punktovi ponajboljih vinara i OPG-a Korčule, a turisti mogu kušati vina. Ovaj program konkurentnosti u vezi je i sa programom Kušaonica vina.

4) **Cesta maslinovog ulja otoka Korčule**

Otok Korčula broji 250.000 stabala maslina. Na otoku trenutno ima 11 uljara raznih pogona za preradu ploda u kojima se godišnje preradi oko 2.500.000 tona ploda. Ideja projekta koji je pokrenula „Udruga maslinara Vela Luka“ je da se postojeći proizvođači i područja proizvodnje maslina na otoku prometno povežu, označe, katalogiziraju i zajednički promoviraju. Namjera je pokretača projekta da se u kasnijim fazama zajednički radi na razradi dalje turističke infrastrukture povezane uz maslinarstvo.

5) Program opremanja i **tematizacije plaža**

Opremanje plaža potrebno je vršiti prema njihovoj tematizaciji, pa je tako moguće diversificirati plaže za obitelji s djecom, skrivene plaže, avanturističke plaže, plaže za aktivnost, plaže za šetnje uz more, glavne kupališne (mjesne) plaže, tajne plaže. Svaka od tih plaža prema svojoj temi oprema se sadržajima, objektima, uslugama i sl.

6) **Ruralna kuća za odmor**

Na otoku Korčula danas postoje napuštene kuće, koje svojom revitalizacijom mogu doprinijeti razvoju lokalnog blagostanja, i to tako da se stave u funkciju turizma, što dodatno može utjecati na povratak iseljenog stanovništva. Kao i kod razvoja ostalih smještajnih objekata ruralnog turizma, za ovu kategoriju postoje jasna pravila i uvjeti razvoja. Dakle, ruralna kuća za odmor predstavlja adaptiranu tradicionalnu kuću kod koje se poštuju uvjeti ambijentalne i tradicijske arhitekture i gradnje.

2.3. **Prostorni plan Dubrovačko-neretvanske županije (2010.)**

Prema Prostornom planu Dubrovačko-neretvanske županije, aktivnostima očuvanja i obnove (rekonstrukcija, sanacija) postojećeg stambenog fonda treba davati isto značenje kao i novim stambenim gradnjama (osobito u povijesnim urbanim cjelinama) i treba ih razvijati kao kontinuiranu i programiranu djelatnost.

Prijedlozi za unaprjeđenje postupaka izrade i donošenja prostornih planova su:

- Obvezno sagledati šire područje, resurse i kapacitete obalnoga, ali i zaobalnoga prostora (zaleđa) u obuhvatu od nekoliko jedinica lokalne samouprave koje pripadaju jedinstvenoj prostorno-funkcionalnoj cjelini, a po potrebi i na razini dvije ili više županija i preko graničnih prostora ako je prostor sličnih značajki.
- Provesti detaljnije vrednovanje prostora s gledišta zaštite prostora i krajolika te utvrditi mogućnosti za razvoj turizma.
- Sagledati kapacitete komunalne infrastrukture, posebno u odnosu planiranih novih predjela i postojećih naselja.
- U programskom dijelu utvrditi opterećenost prostora postojećim kapacitetima te simulirati učinke planiranoga broja, razmještaja i veličine novih planiranih predjela za izgradnju.
- Utvrditi uvjete za provedbu i predložiti prioritete predjele uz potrebnu provjeru opravdanosti i izvedivosti.

U obrazloženju Prostornog plana DNŽ, naglašava se potreba za snažnim aktivnostima na **planiranju ukupnog razvoja** određenoga područja te praćenje procesa i uvid u stanje - ne samo u sklopu izrade prostornoga plana nego kao trajni posao nadležnih tijela uz angažiranje struke i uz prijeko potrebnu političku **odgovornost lokalne zajednice**. Da bi se postigao taj cilj, potrebna je dobra suradnja lokalnih tijela sa županijskim zavodima i stručno-znanstvenim institucijama.

Prema Prostornom planu DNŽ, gospodarstvo Grada Korčule razvijat će se u pravcu razvitka turističko-ugostiteljske djelatnosti i to razvitka **stacionarnog turizma visoke kvalitetne razine**, razvitku nautičkog turizma, izletničkog turizma, kulturno-edukativnog turizma, restrukturiranja postojećih industrijskih pogona i otvaranja novih i ekološki prihvatljivih manjih

pogona u utvrđenim servisno-industrijskim zonama, u očuvanju i aktiviranju **tradicionalnih zanata** (kamenoklesari, drveni brodograditelji i sl.), razvitka brodarstva sukladno postignutom ugledu i tradiciji i kretanju na međunarodnom tržištu brodskog prostora i razvitka ostalih pratećih djelatnosti.

Na osnovi dostupnih ključnih pokazatelja za županiju utvrđene su najznačajnije postojeće vrste turizma i one koje je potrebno u budućnosti razvijati.

A. POSTOJEĆE VRSTE TURIZMA

- A1. Ljetni odmorišni turizam
- A2 Nautički turizam (blizak ljetnom odmorišnom turizmu)
- A3. Veliki kulturni turizam
- A4 „Cruising“ turizam (blizak velikom kulturnom turizmu)
- A5 Kongresni turizam
- A6 Tranzitni turizam.

B. POTENCIJALNE VRSTE TURIZMA

- B1. Primorski jesensko-proljetni odmorišni turizam (komplementaran ljetnom odmorišnom turizmu)
- B2. Ruralni turizam
- B3. Zdravstveni turizam
- B4. Odabrani oblici elitnog turizma

Na osnovi odabira i vrednovanja ključnih turističkih atrakcija te utvrđivanja glavnih vrsta turizma u klasteru Korčula, procijenjena je važnost pojedine vrste turizma za razvoj klastera i na taj način utvrđena hijerarhija pojedinih vrsta turizma:

- 1) Ljetni odmorišni turizam - natpolovični
- 2) Ruralni turizam
- 3) Nautički turizam
- 4) Primorski jesensko-proljetni odmorišni turizam
- 5) Zdravstveni turizam.

Projekt „Ljudi koji vole ugostiti“ posebno promovira ruralni turizam.

3. Značajke kulturne i prirodne baštine

Priča o Korčuli počinje još u dalekoj prapovijesti, u doba neolita, kada su ljudi obitavali u špiljama otoka od Vele Luke do Badije. Prvi poznati stanovnici su Iliri. Grčki kolonisti stižu u dva vala, u 6. i 3. stoljeću pr. Krista. Rimljani osvajaju otok 35. godine pr. Krista. Tragovi romanizacije rasuti su po cijelom otoku. Hrvati na otok stižu kroz 8. stoljeće. Turbulentni srednji vijek obilježila je venecijanska dominacija. Nakon Napoleonskih ratova Korčulom kratko vladaju Francuzi te Britanci, a ona u novoj karti Europe postaje dijelom Austro-Ugarske. Svi oni ostavili su traga u kamenu otoka, no ponajviše u duhu njegovih žitelja, mahom kamenoklesara, brodograditelja i pomoraca.

Svako mjesto na otoku uspjelo je sačuvati i održati karakterističan folklor. Tako se na otoku i danas njeguju viteški plesovi kumpanije, kumpanije, moštra, te nadaleko poznata moreška. Tu su također i razni pokladni plesovi, stari bali te drugi tradicionalni plesovi dok je klapska pjesma svakodnevnicom otočana.

Zanimljive su mnogobrojne legende vezane uz Korčulu, kao mit o Kadmu i Harmoniji, mit o nimfi Kerkiri, kćeri boga rijeke Azopa, a na zapadnom ulazu u Grad Korčulu nalazi se i tekst na latinskom jeziku na kamenoj ploči iz XVI. stoljeća koji spominje da je upravo Antenor, nakon bijega iz Troje, osnovao Korčulu. Najznačajnija ličnost korčulanske povijesti je Marko Polo, veliki otkrivač svijeta i putopisac iz 13. stoljeća koji se vezuje uz grad Korčulu.

3.1. Kulturna baština

Administrativna jedinica Grada Korčule obuhvaća 5 naselja - Korčula, Žrnovo, Račišće, Čara i Pupnat. S obzirom da se ona nalaze u unutrašnjosti otoka, turistička naselja su se razvila u uvalama.

Stare jezgre, djelomično očuvane od nadogradnji i neprikladnih adaptacija uslijed iseljavanja stanovništva i gradnje naselja na obali, smatraju se kulturnim dobrima. Urbana cjelina grada Korčule je kao takva zaštićena već 1970. godine, a 2007. godine upisana je na tentativnu listu UNESCO-a.

Preventivno zaštićene cjeline poput otoka Vrnika godine te evidentirane poluurbane cjeline Račišća i ruralne cjeline naselja Žrnovo, Čara i Pupnat upućuju na visoki stupanj očuvanosti starih naselja.

Osim povijesnih naselja, na području je zaštićeno ili evidentirano i mnoštvo pojedinačnih povijesnih građevina i sklopova, te područja arheološke i memorijalne baštine. Značajan je i Marmontov (Napoleonov) put, koji nije ni pod kakvom zaštitom, već je predložen za zaštitu prostornim planom, a gotovo u cijelosti povezuje grad Korčulu, Žrnovo, Pupnat i Čaru, te se nastavlja duž otoka. Danas je prohodan samo do Pupnata, a ostatak je zarastao.

3.1.1. Mjere zaštite kulturno-povijesne baštine

Mjerama zaštite utvrđuju se režimi – posebni uvjeti korištenja u pojedinim zonama i za pojedine građevine. Određene su:

(a) Stroga zaštita povijesnih struktura – zona zaštite „A“: Zaštita naseobinske cjeline povijesnog dijela naselja Korčula, koja se temelji se na rješenju Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Dubrovniku (R-541, UNESCO), za koje je potrebno provesti postupak revizije granica i režima zaštite.

(b) Djelomična zaštita povijesnih struktura – zona zaštite „B“: (do donošenja formalne zaštite od strane nadležnog Konzervatorskog odjela provodi se temeljem Plana): provodi se u dijelovima kulturno-povijesne cjeline, koji sadrže vrijedne elemente povijesnih struktura različitog stupnja očuvanosti; uvjetuje se zaštita i očuvanje osnovnih elemenata povijesne planske matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih građevina i drugih građevina važnih za ukupnost vrijednosti određene kulturno-povijesne cjeline, a prije svega oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja; na području ove zone omogućuju se intervencije u smislu prilagođavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena sačuvanih elemenata povijesnih struktura; prihvatljive su metode konzervacije, rekonstrukcije, interpolacije, rekompozicije i integracije u cilju povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima, koji proizlaze iz suvremenih potreba; primjenjuje se na:

- pojedinačna kulturna dobra, sklopove i zaštićene cjeline visoke vrijednosti – Tablica: točka 1.2.: 1.2.1 do 1.2.6.
- arheološke lokalitete - Tablica: točke 5.1. i 5.2.;
- zaštićeni kultivirani i/ili kulturni krajobraz - Tablica: točke 6.1. i 6.2.

Na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara registriranim i preventivno zaštićenim kulturnim dobrima i cjelinama zahvati su mogući samo uz posebne uvjete, odnosno suglasnost Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Dubrovniku.

U nastavku slijedi tabelarni prikaz Korištenje resursa kulturne i prirodne baštine na području Grada Korčule:

R. br.	Naziv resursa kulturne baštine	Vrste korištenja (turizam, ugostiteljstvo, edukacija, sport)	Oblici korištenja (najam, koncesija)	Tko koristi? Ime i sjedište	Prihod gradu /općini u kn	Broj zaposlenih	Broj posjetitelja
1	KULA REVELIN	Turizam	Vlasništvo Grada	Grad Korčula, trg A. i S. Radića 1	121.935,00	15 (učenici i studenti)	8.219
2	KULA MARKO POLO	Turizam	Vlasništvo Grada	Grad Korčula, trg A. i S. Radića 1	456.075,00	15 (učenici i studenti)	31.021
3	HAZU GALERIJA M. VANKE	Kulturni sadržaji (izložbe, predavanja, koncerti)	Najam HAZU-A	Centar za kulturu Korčula (ustanova Grada Korčule)	Gratis	3 (učenici i studenti)	Nema evidencije
4	PALACA ISMAELI-GABRIELIS Gradski muzej Korčula	Kulturni turizam		Gradski muzej Korčula		3	
5	KULA	Ugostiteljstvo	Najam	U.O. "Millenium" vl. S. Kapor			
6	KULA MORSKA VRATA	Galerija	Najam	Korcula wind d.o.o.			

Tablica2. Korištenje resursa kulturne i prirodne baštine na području Grada Korčule

3.1.2. Projekti obnove kulturne i prirodne baštine

Nekoliko projekata obnove kulturne baštine već je u tijeku (ili su završeni) i prikazani su u slijedećoj tablici:

R.br.	Naziv projekta	Naziv resursa	Rok provedbe	Glavne aktivnosti na projektu	Nositelj projekta	Vrijednost u kn
1	KATEDRALA SV MARKA – OBNOVA FASADE	KATEDRALA SV MARKA	2012-2013	Konzervatorska obnova pročelja katedrale Sv. Marka, obnova portala, rozete i kampanela.	Zaklada Venetian Heritage, udruga Korčulanska liga	2.500.000 kn
2	KULA KANAVELIĆ	KULA BOKAR KULA KANAVELIĆ	2006-2011	Obnova kule u završnoj fazi Korištenje prostora za ugostiteljsko-turističku namjenu	Grad Korčula	3.000.000 kn
3	KUĆA MARKA POLA	KUĆA MARKA POLA	Od 2004.	Arheološka istraživanja - Arhitektonski snimak stanja. Od 2011. godine planira se izrada konzervatorskog elaborata i idejnog rješenja rekonstrukcije. Korištenje u turističke svrhe.	Grad Korčula Ministarstvo kulture RH	15.000.000 kn
4	PALAĆA ARNERI Galerijsko-izložbeni prostor	PALAĆA ARNERI	od 2006.	Projekt obnove završen, u tijeku su izmjene i dopune građevinske dozvole. Građevinska sanacija djelomično završena. Po uređenju prostor postaje multikulturalni izložbeno-galerijski prostor	Grad Korčula	8.000.000 kn
5	PALAĆA ARNERI Arhivsko spremiste	PALACA ARNERI	od 2006.	Projekt obnove u izradi. Po uređenju, prostor za najstariji dio korčulanskog arhiva-sastavni dio Arhiva Žrnovo	Grad Korčula Ministarstvo kulture RH Ministarstvo mora	3.000.000 kn
6	VELIKA I MALA KNEŽEVA KULA	VELIKA I MALA KNEZEVA KULA KNEZEVDVOR	od 2003.	Arhitektonski snimak postojećeg stanja završen Konzervatorski elaborat završeni. Po obnovi korištenje u turističke svrhe.	Grad Korčula	6.000.000 kn
7	KULA SVIH SVETIH	KULA SVIH SVETIH	od 2004.	Arhitektonski snimak stanja završen. Djelomična sanacija kule nakon oštećenja 2004. Projekt obnove u izradi. Po uređenju koristiti u ugostiteljsko-turističke svrhe	Grad Korčula	1.000.000 kn
8	KULA FORTECA - TVRĐAVA SV. VLAHA	KULA FORTECA	Od 2004.	Završen arhitektonski snimak stanja, slijedi izrada konzervatorskog elaborata. Kula se i u sadašnjem stanju može koristiti u ugostiteljsko-turističke svrhe	Grad Korčula	500.000 kn

9	PALAČA ISMAELLI-GABRIELIS	U Palači je smješten Gradski muzej Korčula	Od 2000.	Završena projektna dokumentacija, važeća građevinska dozvola. Objekt kulturne namjene.	Grad Korčula	8.000.000 kn
---	---------------------------	--	----------	--	--------------	--------------

Tablica 3. Projekti u provedbi – u tijeku izrada projektne dokumentacije

Projekti u pripremi su:

R.br.	Naziv projekta	Naziv resursa	Rok provedbe (godine)	Glavne aktivnosti na projektu	Nositelj projekta	Vrijednost u kn
1	CRKVA SV. VIDA	CRKVA SV. VIDA NA MJESNOM GROBLJU U ZRNOVU	2-3	Sanacija cjelokupne crkve na mjesnom groblju u Žrnovu	Grad Korčula	700.000 kn
2	CRKVA GOSPE OD ČARSKOGA POLJA	GROBLJANSKA CRKVA U ČARI	2-3	Sanacija crkvice	Grad Korčula	800.000 kn
3	CRKVA GOSPE OD SNIJEGA	ZUPNA CRKVA GOSPE OD SNIJEGA U PUPNATU	2-3	Sanacija crkve	Grad Korčula	600.000 kn
4	GROBLJE SV. JURJA PUPNAT	MJESNO GROBLJE UPUPNATU	5	Uređenje okoliša groblja i izgradnja mrtvačnice		300.000 kn
5	UKLJUCENJE GRADA KORČULE NA POPIS UNESCO-VE LISTE ZAŠTIĆENIH GRADOVA	STARA GRADSKA JEZRA KORČULE	5		Grad Korčula	6.000.000 kn

Tablica 4. Projekti u pripremi

Ideje i prijedlozi za nove projekte korištenja resursa kulturne i prirodne baštine:

- Nastaviti s projektom obnove kula s ciljem uvrštavanja objekata u kulturne i ugostiteljsko-turističke svrhe
- Konačni cilj – uvrštavanje grada Korčule na UNESCO listu zaštićenih gradova čime bi se značajno podigao nivo ponude kulturnog turizma
- Dovršiti obnovu Palače Arneri i Gradskog muzeja (Palača Gabriellis) i time objediniti galerijsko-izložbenu ponudu muzejske građe.

Tri osnovna problema u pokretanju i realizaciji projekata korištenja resursa kulturne i prirodne baštine:

- Nedostatak financijskih sredstava za završetak postojećih projekata obnove gradskih kula i značajnih objekata zaštićene gradske jezgre.
- Nepostojanje strategije obnove gradskih zaštićenih objekata.
- Nepostojanje dugoročnog plana korištenja obnovljenih objekata i njihovo uvrštavanje u ponudu kulturnog turizma Grada Korčule.

3.2. Prirodna baština

Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 143/08.) je temeljni dokument zaštite prirode, koji određuje dugoročne ciljeve i smjernice očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti, te načine njezina provođenja, u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem Republike Hrvatske.

Danas se mogu vidjeti veliki pomaci s obzirom na ciljeve koje je Strategija postavila, osobito u području zaštite biološke raznolikosti, pa čak i georaznolikosti, dok su krajobrazi ostali zanemareni. Kao problem navodi se rascjepkanost nadležnosti te nedostatna koordinacija između tri glavna resora: prostornog planiranja, zaštite prirode i kulturne baštine. Strategijom je propisana jedina konkretna aktivnost i to izrada i implementacija **Krajobrazne osnove Hrvatske**, kojom će se identificirati obilježja i stanje krajobraza, utvrditi njegove karakteristične osobine, te provesti klasifikacija, kao osnova za utemeljenje instrumenta za njegovu zaštitu, upravljanje i planiranje.

Zaštićenim područjima upravljaju Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode. Osnovni cilj njihova djelovanja je upravljanje zaštićenim područjima u smislu zaštite, održavanja i promicanja, osiguranja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivo korištenje prirodnih dobara. Javne ustanove nacionalnih parkova i parkova prirode osnivaju se uredbom Vlade Republike Hrvatske. Javne ustanove za upravljanje ostalim zaštićenim područjima osnivaju jedinice područne (regionalne) samouprave ili Grada Zagreba odlukom županijske skupštine ili Gradske skupštine Grada Zagreba. Županija može prepustiti upravljanje zaštićenim područjem lokalnoj samoupravi, tj. javnoj ustanovi koju osniva općina ili grad.

Održivo korištenje prirodnih dobara podrazumijeva provedbu niza aktivnosti u obavljanju djelatnosti vezanih uz uporabu prirodnih dobara (šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i dr.) i prostorno planiranje, s ciljem dugoročnog očuvanja prirodnih vrijednosti te biološke i krajobrazne raznolikosti.

Državni zavod za zaštitu prirode, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, izrađuje stručne podloge (studije) za utvrđivanje mjera i uvjeta zaštite prirode za **planove gospodarenja prirodnim dobrima** (ponajprije osnove/programi gospodarenja šumama, lovno-gospodarske osnove/programi uzgoja divljači/programi zaštite divljači, ribolovne osnove i dr.) i **dokumente prostornog uređenja** (prostorni planovi županija, gradova, općina, urbanistički planovi uređenja, detaljni planovi uređenja, prostorni planovi područja posebnih obilježja i dr.). Na područjima gdje je obavezno donošenje planova gospodarenja prirodnim dobrima dolazi do preklapanja nadležnosti.

Zakonom o zaštiti prirode, između 1960. i 1970. zaštićeno je sedam lokaliteta, a dva su evidentirana za zaštitu.

4. Prirodne vrijednosti zaštićene temeljem zakona o Zaštiti prirode (u Upisniku zaštićenih prirodnih vrijednosti Uprave za zaštitu prirode Ministarstva kulture):

poseban rezervat šumske vegetacije: Kočje kod naselja Žrnovo,

Posebni rezervat je područje kopna i/ili mora od osobitog značenja radi svoje jedinstvenosti, rijetkosti ili reprezentativnosti, ili je stanište ugrožene divlje svojte, a osobitog je znanstvenog značenja i namjene. U posebnom rezervatu nisu dopuštene radnje i djelatnosti koje mogu narušiti svojstva zbog kojih je proglašen rezervatom (branje i uništavanje biljaka, uznemiravanje, hvatanje i ubijanje životinja, uvođenje novih bioloških svojti, melioracijski zahvati, razni oblici gospodarskog i ostalog korištenja i slično). U posebnom rezervatu dopušteni su zahvati, radnje i djelatnosti kojima se održavaju ili poboljšavaju uvjeti važni za očuvanje svojstava zbog kojih je proglašen rezervatom. Posjećivanje i razgledavanje posebnog rezervata može se zabraniti ili ograničiti mjerama zaštite.

značajni krajobraz: otok Badija,

Značajni krajobraz je prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i biološke raznolikosti ili kulturno-povijesne vrijednosti, ili krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje, namijenjen odmoru i rekreaciji ili osobito vrijedni krajobraz utvrđen sukladno Zakonu o zaštiti prirode. U značajnom krajobrazu nisu dopušteni zahvati i radnje koje narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

spomenik prirode: stablo crnike u naselju Žrnovo – Klokolina,

Spomenik prirode je pojedinačni neizmijenjeni dio ili skupina dijelova žive ili nežive prirode, koji ima ekološku, znanstvenu, estetsku ili odgojno-obrazovnu vrijednost. Na spomeniku prirode i u njegovoj neposrednoj blizini koja čini sastavni dio zaštićenog područja nisu dopuštene radnje koje ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti.

spomenici parkovne arhitekture: park Foretić u naselju Korčula,

- drvodred čempresa sv. Antun u naselju Korčula,
- stablo čempresa u naselju Čara;

Spomenik parkovne arhitekture je umjetno oblikovani prostor (perivoj, botanički vrt, arboretum, gradski park, drvodred, kao i drugi oblici vrtnog i parkovnog oblikovanja), odnosno pojedinačno stablo ili skupina stabala, koji ima estetsku, stilsku, umjetničku, kulturno-povijesnu, ekološku ili znanstvenu vrijednost. Na spomeniku parkovne arhitekture i prostoru u njegovoj neposrednoj blizini koji čini sastavni dio zaštićenog područja nisu dopušteni zahvati ni radnje kojima bi se mogle promijeniti ili narušiti vrijednosti zbog kojih je zaštićen.

park šuma: Hober,

Park-šuma je prirodna ili sađena šuma, veće krajobrazne vrijednosti, namijenjena odmoru i rekreaciji. U park-šumi su dopušteni samo oni zahvati i radnje čija je svrha njezino održavanje ili uređenje.

Prirodne vrijednosti evidentirane za zaštitu temeljem zakona o Zaštiti prirode:

spomenik prirode: špilja Samograd – Račišće,

značajni krajobraz: uvala Pupnatska Luka.

2007. godine proglašena je Nacionalna ekološka mreža kojom je obuhvaćeno nekoliko špiljskih lokaliteta, te jedno veće šumsko stanište, dok se ostatak odnosi na uvale, arhipelag i okolni morski dio. Nacionalna ekološka mreža je priprema za implementaciju NATURA2000. **NATURA2000** nalazi svoje uporište u **Direktivi o pticama** (79/409/EEC) i **Direktivi o staništima** (92/43/EEC), koje zahtijevaju očuvanje najvažnijih područja bioraznolikosti, tj. karakterističnih ili jedinstvenih vrsta i staništa u EU.

Svaki plan, program ili zahvat koji sam ili s drugim zahvatima može imati značajan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, sukladno Zakonu o zaštiti prirode i Pravilniku o ocjeni prihvatljivosti plana programa i zahvata za ekološku mrežu, treba ocijeniti u smislu njegove prihvatljivosti za ekološku mrežu.

5. Područja **ekološke mreže RH**, na temelju Uredbe o proglašenju ekološke mreže NN 109/07); u zagradi su dane šifre smjernica za mjere zaštite područja prema tablici u članku 88.):

- područja značajna za divlje svojte i staništa:
 - HR2000042 Jakasovašpilja (6000),
 - HR2000101 Pišurkašpilja (6000),
 - HR2000116 Samogradšpilja (6000),
 - HR2000228 Pupnat – otok Korčula (26),
 - HR2000808 Otok Korčula-travnjaci (18; 26; 30; 116; 120),
 - HR2000939 Klupca (124; 126; 127; 129),
 - HR2000940 Poluotok Ražnjić (23; 26; Ostalo: zabrana gradnje),
 - HR2000996 Kočjekod Žrnovana Korčuli (29; 121; 124; 126; 128),
 - HR2001136 Koridor za morske kornjače,
 - HR2001137 Koridor Palagruža-Lastovo-Pelješac,
 - HR3000154 Pupnatskaluka (22; 23; 132; 133; 135),
 - HR3000155 Uvala Orlanduša (22; 23; 29; 132; 133),
 - HR3000156 Pavjaluka (22; 23; 29; 132; 133),
 - HR3000157 Uvala Rasohatica (22; 23; 29; 132; 133),
 - HR3000196 Jamana Badiji (11; Ostalo: očuvati povoljne stanišne uvjete),
 - HR3000426 Lastovski i Mljetski kanal (28; 132; 133),
 - HR3000431 Akvatorij južno od uvale Pržina i sjeverno od uvale Bilinžaluzpoluotok Ražnjić (22; 25; 31; 32; 132; 133),
 - HR4000007 Badija i otocioko Korčule (23; 25; 29; 132; 133; Ostalo: zabrana gradnje izvan već postojećih naselja);
- međunarodno važno područje za ptice:
 - HR1000036 srednjodalmatinski otoci i Pelješac (7; 9; 11; 27; 28).

6. Ugrožena i rijetka staništa (utvrđena Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 07/06, 119/09)), iskazana prema Nacionalnoj klasifikaciji staništa (NKS):

- kopnena staništa:
 - E82 stenomediteranske čistevazdazelene šume i makija crnike,
 - C36 Kamenjarski pašnjaci i suhitravnjacieu- i stenomediterana,
 - D34 Bušici;

- točkasta kopnena staništa:
 - B1423 Zajednica piramidalnog zvončića i modrog lasinja,
 - E815 Mješovitašuma i makijaoštrike i crnogajasena;
- stijene i točila:
 - B142 Dalmatinske vapnenačke stijene,
 - B22 Ilirsko-jadranska, primorska točila;
- morska staništa:
 - G41 Cirkalitoralnimuljevi,
 - G42 Cirkalitoralnipijesci,
 - G43 Cirkalitoralnačvrstadna i stijene,
 - G36 Infralitoralnačvrstadna i stijene,
 - G35 Naseljaposidonije;

7. Divlje svojte:

vrste i podvrste biljaka, životinja i gljiva, koje nastanjuju ili obitavaju na području obuhvata Plana štite se prema Zakonu o zaštiti prirode, a utvrđene su Pravilnikom o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim (NN 07/06) i/ili Crvenim popisom ugroženih biljaka i životinja Hrvatske.

(e) Geobaština:

Krški ekološki sustavi predstavljaju prirodne vrijednosti od međunarodnog značenja u smislu Zakona o zaštiti prirode. Zakonom o zaštiti prirode zaštićeni su svi minerali, sigovine i fosili. Svi spelološki objekti su u vlasništvu RH, a čine sastavni dio ekološke mreže, uključujući i speleološke objekte u podmorju.

(f) Krajobrazi:

Krajobrazi se štite Zakonom o zaštiti prirode. Krajobrazne tipove i osobito vrijedne krajobraze kao zaštićene prirodne vrijednosti utvrđuje Ministarstvo kulture na prijedlog Državnog zavoda za zaštitu prirode. Međutim, kako Krajobrazna osnova Republike Hrvatske još nije donesena, osobito vrijednim predjelima, prirodnim i kulturnim krajobrazima, smatraju se oni određeni Prostornim planom Dubrovačko-neretvanske županije i PPUG Korčula. Zaštićeni su:

- u kategoriji osobito vrijedan predjel – prirodni krajobraz:
 - južna pučinska obala,
 - krajolik u Pupnatu,
 - Korčulansko-pelješki arhipelag,
 - šumica u naselju Račišće uz crkvu sv. Nikole,
 - šuma Fortezza,
 - šuma Carevića glava uz uvalu Uš i hotel Bon Repos,
 - šuma na poluotočiću Banja na istočnom rubu uvale Banja,
 - šuma Bori,
 - Paganettijevapećinana Korčuli,
 - špilja Pišurkana Korčuli,
 - špilja Zaglavna Korčuli,
 - sjeverna obala prema Pelješkom kanalu (od naselja Račišće prema zapadu),
 - uvala Samograd.

- u kategoriji osobito vrijedan predjel – kultivirani krajobraz:
 - Žrnovskopolje,
 - Pupnatskopolje,
 - Čarskopolje,
 - dolac u središtunaseljaRačišće,
 - vinogradi na strmim terenima u Žrnovu, Račišću i Knežama,
 - poluotokTuranj dio sjeverno od ceste Ž-6224,
 - područje sjevernih i južnih obala otoka Korčule.

Područja prirodnih i kulturnih krajobraza često se preklapaju, jer još nisu pravilno definirani. Radi se uglavnom o zaraslim terasastim vinogradima.

Digitalna analiza pokazuje da, s obzirom na gore navedeno, ukupna površina zaštićenih dijelova, bilo prirodnih ili kulturnih, iznosi 12.043,4ha od čega na kopneni dio otpada 10.307,6ha, odnosno 91,78% kopnene površine Grada Korčule (11.231 ha).

Slika 2. Zaštićeno područje Grada Korčule (Izvor: IDPPUG Korčule, vlastita analiza)

Zaštićeno obalno područje mora (ZOP)

Zakonom o prostornom uređenju i gradnji utvrđeno je **zaštićeno obalno područje mora** u svrhu njegove zaštite, svrhovitog, održivog i gospodarski učinkovitog razvoja. Unutar ZOP-u se nalazi cijelo područje Grada kao dio prostorne cjeline otoka Korčule. Granica obuhvaća crtu 1.000,0 m udaljenu od obalne crte prema kopnu (čime je određen pojas kopna u širini 1.000,0 m od obalne crte), te crtu 300,0 m udaljenu od obalne crte prema moru (čime je određen pojas mora u širini od 300,0 m od obalne crte) – granica ZOP-a na moru.

U ZOP-u se planiranjem, odnosno provođenjem prostornih planova obvezuje:

- očuvati i sanirati ugrožena područja prirodnih, kulturno-povijesnih i tradicijskih vrijednosti obalnog i zaobalnog krajolika te poticati prirodnu obnovu šuma i autohtone vegetacije,
- odrediti mjere zaštite okoliša na kopnu i u moru te osobito zaštititi resurse pitke vode,

- osigurati slobodan pristup obali, prolaz uz obalu te javni interes u korištenju, osobito pomorskog dobra,
- očuvati nenaseljene otoke i otočiće prvenstveno za poljoprivredne djelatnosti, rekreaciju, organizirano posjećivanje, istraživanje i bez građevinskih područja,
- uvjetovati razvitak osobito javne infrastrukture zaštitom i očuvanjem vrijednosti krajolika,
- ograničiti međusobno povezivanje i duž-obalno proširenje postojećih građevinskih područja, odnosno planirati nova građevinska područja izvan površina koje su u naravi šume,
- sanirati napuštena eksploatacijska polja mineralnih sirovina i proizvodna područja prvenstveno pejzažnom rekultivacijom ili ugostiteljsko-turističkom i sportsko-rekreacijskom namjenom.

U ZOP-u se u neizgrađenom dijelu građevinskog područja može izdati lokacijska dozvola odnosno rješenje o uvjetima građenja samo ako je donesen urbanistički plan uređenja usklađen s odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji. Zakonom su također utvrđeni načini određivanja građevinskih područja u ZOP-u, te ograničenja zahvata u prostoru ZOP-a. Posebno je regulirano planiranje ugostiteljsko-turističke i sportske namjene.

Osim ovih, zakonom ili prostornim planom, zaštićenih dijelova prirodnog i kulturnog naslijeđa, postoje još mnogi koji bi se mogli valorizirati u turističkom smislu i na taj način doprinijeti razvoju gospodarstva, ali i očuvanju lokalnog identiteta.

4. Korištenje prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe – trenutno stanje

4.1 Korčula

Korčula je administrativno središte Grada Korčule kojemu pripadaju mjesta Račišće, Žrnovo, Pupnat i Čara te otok Vrnik. Gore navedena mjesta imaju veliki potencijal razvoja ruralnog turizma. Pretpostavka razvoja ruralnog turizma je postojanje većeg broja smještajnih jedinica u tradicionalnim kamenim kućama. Velik je broj kamenih tradicionalnih kuća u zapuštenom stanju zbog nesređenih vlasničkih odnosa nad nekretninama. Potrebna je intervencija lokalne samouprave za ubrzanim postupkom utvrđivanja vlasništva nad nekretninama.

Vrhunska gastro ponuda lokalnih ugostiteljskih objekata počiva na ponudi lokalnih i autohtonih proizvoda stoga je potrebno unaprijediti poljoprivrednu proizvodnju na brojnim poljima na području Grada Korčule. Dio lokalnog stanovništva bavi se poljoprivrednom proizvodnjom za vlastite potrebe ili potrebe agroturizma. Prepreku ekstenzivnijoj poljoprivrednoj proizvodnji predstavlja visoka cijena vode za navodnjavanje.

Korčula je okružena malim nenastanjenim otočićima. Najveći od njih je Badija, a tu su još i Vrnik, Kamenjak, Rogačić, Velike i Male Stupe, Planjak, Majsan, Gubavac, Sutvara, Bisače i Sestrice. Još od vremena antike, s pojedinih se otočića eksploatirao kvalitetan kamen za gradnju grada i zidina Korčule. Ostaci kamenoklesarskih radionica i kamenoloma prisutni su na otočićima, a u pojedinim "kavama" još se i danas „bere“ kamen. Prisutnost kamenoloma

povezana je s nastankom plaža s oblucima. Na otočiću Majsanu nalaze se arheološki lokalitet, a u podmorju otoka i podmorski lokaliteti koji svjedoče o značaju otoka u prošlosti. U akvatoriju Korčule odvila se i povijesna bitka 1298. godine između Mletačke i Genoveške flote u kojoj je zarobljen poznati istraživač i putnik Marko Polo. Taxi brodovi ljeti voze dnevne linije do otoka Badije i otoka Stupe na kojima se nalaze ugostiteljski objekti.

KUD Moreška i Hrvatsko glazbeno društvo Sv. Cecilija čuvaju više stoljeća staru tradiciju viteške igre moreška, koja je nekada bila rasprostranjena na Mediteranu a danas se „bati“ samo u gradu Korčuli. Jedna od značajnijih vjerskih tradicija su i tri bratovštine (bratovština Svih Svetih, bratovština Sv. Roka i i bratovština Sv. Mihovila) čiji se članovi i danas ponose brižno čuvanom tradicijom svojih predaka. Sale korčulanskih bratovština su poput muzeja i čuvaju vrijedna umjetnička djela. Za posjetitelje je otvorena samo sala bratovštine Svih Svetih.

Udruga Korčulanski karnevalski klub „Bonkulovići“ njeguju tradiciju maškaranja i karnevalskih običaja koji su tradicionalno prisutni u veljači, ali i već trinaest godina se zabavna manifestacija "Maškarani doček pola Nove godine" priređuje 30. 06. u Gradu Korčuli.

Park šuma Hober prostire se na 25 ha površine pod gustom šumom alepskog bora (*Pinus cf. halepensis*) sa šetnicama i stazama. Potrebno je revitalizirati park šumu i staviti je u funkciju čovjeka bez narušavanje njene prirodne ravnoteže. Potrebno je bolje održavanje prohodnosti staza kroz šumu, postaviti informativne ploče te obnoviti postojeće klupe.

Naplov (čistina koja je služila za sakupljanje kišnice) i Pjaceta (popločani trg) nalaze se u središtu park šume Hober i turistički nisu valorizirani.

Iako su mjesta Žrnovo, Pupnat i Račišće smještene u radijusu od 5 do 12 km od grada Korčule ne postoje uređene pješačke niti biciklističke staze koje ih povezuju, a svakodnevno veliki broj gostiju iskazuju interes za takvom turističkom ponudom.

Moguće je organizirati kolonije likovnih umjetnika na širem području grada Korčule u svrhu obogaćivanja kulturne ponude grada i okolice.

U gradu Korčuli nalaze se trgovine s ponudom izvornih otočkih proizvoda poput marmelada, maslinovog ulja, likera, sušenog voća i slično. Uz kvalitetnu gastro ponudu ističemo i korčulansko slatko: lojenice, prikle, cukarini , klašuni, rozatu koje se danas nalaze u ponudi biranih ugostiteljskih objekata.

Festival vina se pod nazivom "Crni otok-bijela vina" po prvi se put održalo u gradu Korčuli 21.7.2013. g, a okupio je 19 proizvođača bijelih vina s otoka Korčule i iz okolice.

4.2 Račišće

Račišće je najmlađe mjesto na otoku. Pomorstvo i trgovina najznačajnije su gospodarske grane u njegovoj povijesti. Posebno se ističe uloga žena jer su u višegodišnjoj odsutnosti muškaraca, uz kućne poslove, preuzimale i sve ostale fizički zahtjevne poslove.

Zbog nestašica pitke vode, žene iz Račišća svakoga dana su veslajući prelazile Pelješki kanal i nosile vodu s izvora vode na Pelješcu. U okolici mjesta nalaze se udubine u stijenama u kojima se sakuplja kišnica i služile su kao pojilišta za stoku. Ograničeni resursi pitke vode i malobrojnih „lokava“ često su u prošlosti poticali sukobe.

Od Račišća do uvala Vaja i Samograd vodi makadamska cesta. U Vaji je nekada bio kamenolom čiji se ostaci i danas vide. U Samogradu se nalazi špilja koja je do danas samo dijelom istražena. Špilju nastanjuje endemski račić latinskog naziva *Alpioniscuschristiani*. Makadamska cesta nastavlja se sve do Babine, malog mjesta smještenog na sjevernoj obali otoka, oko 5 km udaljenog od Blata. Cesta je u potpunosti prohodna ali je pogodna samo za pješake i terenska vozila. Brojni maslinici pružaju se niz padine gotovo sve do mora.

U Račišću je župna crkva sv. Nikole, zaštitnika pomoraca i putnika. Od nematerijalne baštine ističe se tradicionalni ples „*Račiški tanac*“ koji se pleše na vjenčanjima.

U posljednje vrijeme izgradio se značajan broj smještajnih kapaciteta u Račišću te u susjednoj uvali Kneže. U Račišću i uvali Kneže djeluje nekoliko ugostiteljskih objekata.

Mornareva noć se tradicionalno održava jednom u turističkoj sezoni, a povremeno se organiziraju i zabavne večeri kada se gostima predstavljaju običaji poput povlačenje konopa. Nekada je klapsko pjevanje bilo popularno u mjestu. Tijekom ljetnih mjeseci, građani udruženi u udругu Račiško srce, organiziraju klapske i plesne večeri, a u zimskom periodu obogaćuju društveni život različitim događanjima.

Niti jedna turistička agencija na području otoka Korčule ne nudi izlete koji uključuju posjet Račišću. Do Račišća vozi dnevna lokalna autobusna linija iz Korčule.

Velik problem je neriješen kanalizacijski sustav na području mjesta. Rješenje ovog problema osnova je za daljnji razvoj mjesta.

4.3 Žrnovo

Na području mjesta Žrnova, u svim cjelinama (Brdo, Prvo selo, Kampuš i Postrana) velik je broj zapuštenih kamenih kuća. U predjelu Postrana nalazi se crkva Sv. Roka i pjaceta sa ostacima „žbara“ (dvije rupe u kamenu korištene tijekom izvođenja lančanog plesa sa mačevima Moštra) što je ogledni primjer ruralne arhitekture. Kamenoklesarstvo i poljoprivreda, osobito vinogradarstvo i maslinarstvo, najznačajnije su gospodarske djelatnosti u povijesti ovog mjesta.

Na području mjesta Žrnovo brojne su uvale sa šljunčanim plažama koje privlače posjetitelje. Od Postrane, zaseoka mjesta Žrnovo uz makadamski put, pruža se i označena botanička staza do Pavja luke. Osobitost ove staze je raznolikost vrsta flore. Botaničke staze nalaze se i na području općina Smokvica, Lumbarda, Blato te na području Općine Vela Luka –Plava staza (tematska staza prema arheološkom nalazištu Vela spila). Od mjesta Postrana pružaju se makadamske ceste prema uvalama Rasohatica, Pavja luka, Bratinja luka i Orlanduša. Mjesta Žrnovo i Pupnat povezuje Napoleonov put, a pruža se trasom kroz vinograde i maslinike.

Arheološko nalazište Jakasova spilja nije otvoreno za posjetitelje. Važno je zaštititi arheološka nalazišta da bi se tek nakon toga prilagodila za obilazak posjetitelja.

Od zaselka Brdo vodi uži makadamski put prema zaštićenom krajoliku Kočje. Zbog male površine i iznimne bioraznolikosti ovo područje svrstano je u najviši stupanj zaštite. Osobitost Kočja su kamene dolomitske gromadne stijene i stara šuma primorskog hrasta crnike (*Quercus Ilex*). S botaničkog stajališta to je najvrjednije područje otoka Korčule.

U Žrnovskoj banji, do koje se od Žrnova stiže strmim i uskim asfaltiranim putem nalaze se ostaci antičke cisterne. Na području Žrnovske Banje postoji nekoliko ugostiteljskih objekata.

Od nematerijalne baštine izdvaja se viteška igra Moštra. Moštra se tradicionalno pleše na dan Sv. Roka 16.08. Statut Moštre datira iz 1620.g U Žrnovu se tijekom kolovoza održava „Makarunada“, gastro manifestacija, na kojoj posjetitelji osim kušanja makaruna (domaće tjestenine) s umakom od mesa, mogu sudjelovati u gastro radionicama.

Petar Šegedin, jedno od najznačajnijih imena hrvatske književnosti, rodom je iz Žrnova. U Žrnovu u Postrani, postoji etnografska zbirka u vlasništvu Pavla Šaina otvorena za posjetitelje po dogovoru.

Tradicija Maškara i maškaranih bala jedno je od događanja u zimskom periodu koji su motiv dolaska posjetitelja. Trganje naranči, događaj u zimskom periodu može privući organizirane grupe gostiju.

4.4 Pupnat

Osobitost mjesta su brojne i vrlo očuvane autohtone kućice koje bi trebale naći prostora u turističkoj ponudi mjesta. Dio kućica bi se mogao prenamijeniti u kušaonice maslinovog ulja. Na području mjesta Pupnat tek je nekolicina smještajnih objekata.

Mještani ističu važnost očuvanja prirodnog okoliša, osobito uvala koje su vrlo posjećene i stoga upravljanje plažama mora biti organizirano i uređeno na način da se razradi plan aktivnosti potrebnih za očuvanje prostora.

Iznad mjesta na uzvisini nalazi se vidikovac s kojeg se pruža pogled na oba kanala (Pelješki i Korčulanski). Do vidikovca vodi uska staza. Na ovom području nalaze se „gradine“ – ostaci nekada utvrđenih naselja Ilira.

Duž ceste Pupnat – Pupnatska luka postoji makadamska staza u dužini 15 km na pravcu „lokva-Smokova-Žrnovica-Pupnatska luka-Pupnat“ (1 km ceste potrebno je prilagoditi biciklima iako je za pješake prohodno čitavom dužinom) kroz maslinike. U Pupnatskoj luci, do koje vodi asfaltirani put, nalaze se dva ugostiteljska objekta i malobrojan privatni smještaj.

Staza od Pupnata prema Račišću potpuno je zarasla je u makiju. Na pojedinim područjima nalaze se divlji deponiji. Pupnat i uvalu Bačva povezuje makadamska cesta. Važno je nastaviti biciklističke staze koje postoje u dužini od 15 km (lokva-Smokova-Žrnovica-Pupnatska luka-

Pupnat) i napraviti adaptaciju postojeće staze kako bi u potpunosti bila upotrebljiva za bicikliste.

U Pupnatu djeluje Kumpanjija koja izvodi viteški ples s mačevima te udruga Pampinata. Pampinata promovira kulturu ispijanja vina, a planira i organiziranje tečaja za sommeliere.

4.5 Čara

U mjestu Čara prevladavaju tradicionalne kamene kuće, a veći broj kuća trebalo bi potpuno obnoviti. Nerazriješeni vlasnički odnosi doprinose zapuštanju tradicionalnih kuća, no u budućnosti to bogatstvo predstavlja perspektivu razvoja ruralnog turizma.

U mjestu Čara, uz župnu crkvu sv. Petra, nalazi se višestoljetni čempres zaštićen kao Spomenik prirode.

U Čarskom polju splet je staza koje vode kroz maslinike, vinograde i pokraj šest lokava koje su služile lokalnom stanovništvu za napajanje stoke. Pored groblja se nalazi crkva *Gospe od čarskoga polja* gdje se 25.7. na dan mjesta Čare, slavi najveće hodočasničko proštenje na otoku. Dio staza je asfaltiran dok su pojedine makadamske. Pojedini odvojci staza, koji nisu asfaltirani, pružaju se prema moru i uvalama sa šljunčanim plažama (Čavića luka, Plavina ...)

U Čavića luci, tradicionalno blagoslov baraka 25.7. rano ujutro (priča o pastirci Tasovac kojoj se prikazala Gospa u Gospinoj vali).

Čara je, uz Smokvicu, nadaleko poznata po proizvodnji vrhunskog bijelog vina pošipa. U suradnji s vinarima Smokvice, krajem srpnja se održavaju Dani Pošipa. Manifestacija traje osam dana. Svečano otvaranje i zatvaranje manifestacije naizmjenično je organizirano u Brni i Zavalatici. Tijekom manifestacije, u večernjim su satima otvoreni podrumi za degustaciju vina i lokalnih proizvoda.

U Čari postoje 4 vinarije:

5. Poljoprivredna zadruga POŠIP-Čara

<http://www.vinarija-posip-cara.hr>

Upravitelj Luka Marelić

Tel : ++00385(0)20 833-146

Janko Jovanov ++00385 (0)91 515 0678

posip.cara@du.t-com.hr

6. Vinarija "ŠAIN-MARELIĆ"-Čara

Upravitelj Juraj Šain

Tel : ++00385 (0)91/561-7657

7. Vinarija "KRAJANČIĆ"-Čara

Upravitelj Luka Krajančić

Tel : +385 (0)98/427-873

E-mail: intrada@du.t-com.hr

8. Poljoprivredna zadruga "NERICA"-Čara
PZ Nerica – Jakša Krajančić ++00385 (0)915 349 880
Upravitelj Branimir Krajančić
Tel +385 (0)20 834-055

U vinarijama *Šain-Marelić* i *Luka Krajančić* organiziraju se i probe vina za grupe i individualne posjete gostiju.

„Kaštil“ usred mjesta, sada u privatnom vlasništvu podsijeća na prošla vremena iz legende o braći „Črnimirima“ koji su se u 11. stoljeću oduprijeli samovolji korčulanskog kneza.

Iznad mjesta Čare uzdiže brdo na kojega su mještani postavili na vrh brda koje, uska, strma staza vodi do Križa. Strmi uspon traje oko 50 minuta hoda u jednom smjeru.

U Zavalatici, uvali koja pripada mjesnom odboru Čara, nalazi se većina privatnih smještajnih kapaciteta Čare, kao i ugostiteljski objekti. U srpnju i kolovozu organiziraju se fešte i nastup viteške igre Kumpanije (24.7.- večer uoči dana mjesta).

Na predjelu Dubovo, između mjesta Čare i Pupnata, nalazi se najviša točka otoka Korčule. Na tom površinom velikom području brojne su staze (neasfaltirane) kroz raslinje makije i aromatičnog bilja koje je pogodno za duge šetnje. Tim područjem slobodno pase stoka. Na Puhovom polju nalaze se korita za stoku (krave i konje). Spomenute staze u polju moguće je prelaziti brdskom biciklom.

Nematerijalna kulturna baština područja Čare uključuje stoljetni mačevalački ples od boja "kumpanija" stare bale (ples), limenu glazbu, klapsko pjevanje, svečane i redovite priredbe, tradiciju narodnog pjesništva.

Gastronomska ponuda uključuje: zelje, rakiju i marmeladu od «maginja» (mekinja) i «lumblija» (Alberto Fortis: Viaggio in Dalmazia, priča o kumpanijama i biranju kralja).

Ilegalna odlagališta smeća (divlji deponiji) sprječavaju značajniji razvoj tematskih staza iako cjelokupno područje obiluje zanimljivostima koje je jednostavno uključiti u turističku ponudu.

5. Korištenje prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe – projekcije

Što se tiče prirodnih datosti, one čine idealnu osnovu za razvoj **avanturističkog i rekreativnog turizma**. Poznato je da je Pelješki kanal (koji odvaja Korčulu od Pelješca) s obzirom na režim vjetrova, jedna od najatraktivnijih lokacija za jedriličare, ali i za wind-surfere, te kite-surfere. U organizaciji jedriličarskog kluba Oreb Sailing održavaju se brojne škole jedrenja uključujući i obuka za studente Kineziološkog fakulteta iz Zagreba. Također je u 2013. godini održano svjetsko prvenstvo u jedrenju na dasci „Formula 1 Windsurf World Championship“ u Pelješkom kanalu.

Nadalje, otok je većinom izgrađen od vapnenca, te je prepun špilja, što je idealno za razvoj **rekreativne speleologije**. Na temelju Zakona o zaštiti prirode regulira se izdavanje koncesije, pravnoj ili fizičkoj osobi, za upravljanje speleološkim objektom radi posjećivanja i razgledavanja, ako se speleološki objekt nalazi izvan zaštićenog područja ili ako nije posebno zaštićen.

Na području Grada postoje skupine vertikalnih stijena koje bi se mogle uobličiti u penjališta za sportsko **slobodno penjanje**, koje je u svijetu već odavno razvijeno, a kod nas tek doživljava procvat. U Gradu Korčuli postoji nekoliko speleologa i penjača koji aktivno promiču penjanje i speleologiju.

Postoji potreba za uređenjem i dodatnim opremanjem sportske infrastrukture na području Grada Korčule. Grad Korčula ima dugu tradiciju bavljenja sportom što nije u dovoljnoj mjeri iskorišteno u turističkom razvoju.

Na području Grada Korčule postoje 3 pješčane plaže u sklopu Hotela Bon Repos te 33 prirodne šljunčane plaže koje sve imaju kopneni prilaz, te se većina masovno eksploatira, budući predstavljaju srž današnje turističke ponude. Na 8 se plaža nalaze ugostiteljski objekti.

Otočna bioraznolikost je poprilično neistražena, a otok sam po sebi podrazumijeva specifične životne oblike i ekologiju. To znači da bi se neko vrijeme tu mogao razvijati i znanstveno-istraživački turizam. 2010. godine pokrenuta je inicijativa u tom smjeru. Održao se **prvi Tjedan prirodoslovlja** na kojem su sudjelovali istraživači speleolozi, biospeleolozi, geolozi i mikolozi.

Biološka raznolikost podmorja je vrlo značajna zbog jake razvedenosti obale, gustih naselja Posidonije, te mnoštva podvodnih špilja, što uz činjenicu da su temperature od 5. – 11. mjeseca u rasponu od 17 – 27°C, čini idealne uvjete za razvoj **ronilačkog turizma**. Podmorje je također bogato mnogim antičkim i drugim povijesnim predmetima, koji nažalost nisu zaštićeni. Na području Grada djeluje jedan ronilački centar, te jedan ronilački klub koji se bavi uglavnom akcijama čišćenja podmorja. Navedeni uvjeti čine i dobru podlogu za popularizaciju **rekreativnog ribolova**, međutim na području postoji problem nekontroliranog izlova ribe, što od kočara, minera, te podvodnih ribolovaca s puškom, zbog sve većeg zahtjeva restorana i drugih ugostiteljskih objekata.

Kako se dosta stanovnika bavi poljoprivredom, uzduž i poprijeko protežu se mnoge staze, asfaltirane i neasfaltirane koje bi se mogle označiti kao **biciklističke staze** te se uključiti u neku off-road ligu ili sl. Korčula posjeduje kartu biciklističkih staza, ali trebalo bi je revidirati. Staze su tu ucrtane uglavnom po prometnicama od kojih mnoge nisu adekvatne.

Postoje i izvrsne **staze za pješaćenje**, no većina staza nije pravilno označena. Ne postoji planinarsko društvo, niti inicijative za nečim takvim, no potreba očito postoji. Mnoge agencije dovode svoje goste na pješačke ture. Nepprimjereno obilježavaju staze (auto lakom, svaka agencija svojim bojama) čak i u zaštićenim prirodnim područjima (šuma Kočje).Potrebno je regulirati takvu vrstu turizma. Naime, Zakonom o zaštiti prirode propisano je izdavanje koncesije i koncesijskog odobrenja za obavljanje gospodarske djelatnosti u posebnom rezervatu, ali i park-šumi, značajnom krajobrazu i spomeniku parkovne arhitekture, međutim

problem je uspostave kontrole pa koncesije nitko ne plaća. Pojavilo se i mnogo stranih agencija koje obavljaju djelatnost na Hrvatskom teritoriju na crno, što radi dodatan problem domaćim agencijama.

U nastavku su dani prijedlozi za obogaćivanje turističke ponude pojedinih mjesta u Gradu Korčuli. Identifikacija mogućih projekata kao preduvjet za porast stope razvoja ruralnog turizma dana je u tabličnom obliku za svako mjesto.

5.1. Korčula

R.br.	Projekt	Opis
1	Tvrđava Forteca – interpretacijski centar	Engleska tvrđava, neiskorišteni potencijal kulturne baštine koji je potrebno valorizirati u svrhu turizma. Razmeđe kultura Mediterana (Venecijanska Republika – Dubrovačka Republika – Napoleonski ratovi).
2.1. 2.2.	Poljski putevi od vidikovca glavica sv. Antuna do Lumbarde – preko područja <i>Donje blato</i> i <i>Gornje Blato</i>	Postoji veliki broj poljskim putova koji nisu obilježeni niti ucrtani te se stoga ne koriste u turističke svrhe. Na području općine Lumbarde veliki je broj ugostiteljskih objekata i privatnih vinarija pa se nedostatak uređenih pješačkih i biciklističkih staza jako uočava.
3	Valorizacija korčulanskog arhipelaga	Sadrži dvadesetak otočića od kojih je jedino Vrnik stalno naseljen. Potencijalne tematske rute: a) Obilazak otočića Vrnik (postoji 29 kamenoloma, ali pristup do njih je otežan, potrebno je dogovoriti korištenje s privatnim vlasnicima; potrebno je odrediti mjesto održavanja radionica kamenoklesarstva – eventualno u staroj školi na Vrniku), b) Badija (franjevački samostan s crkvom i klaustrom okružen gotičkim triforama te crkva-tvrđava sv. Katarine; razmeđe kultura – morski kanal između poluotoka Pelješca i Korčule razdvajao je Mletačku i Dubrovačku Republiku), c) otočić Majsan –arheološki lokalitet i značaj, d) otočići Planjak, Kamenjak, Sutvara (Sv. Barbara). Potrebne investicije: Radionica kamenoklesarstva; Studija o zaštiti prirodnog bogatstva i brendiranju;
4	Muzej brodogradnje i replika škvera u gradu Korčuli	Grad Korčula bi trebao odrediti lokaciju za Muzej brodogradnje Organizirati edukacijske radionice o značaju brodogradnje, vrste brodova i karakteristike.

5	Korčulansko slatko	Radionice za pripremu slatkog u slastičarnici tradicionalnih kolača (lojenice, prikle, cukarini, klašuni, ...)
6	Kuća Moreške	Kuća Moreške uz interaktivnu edukacijsku radionicu
7	Vjerske tradicije u gradu Korčuli	Obilazak sali bratovština uz prikaz vjerskih svetkovina kroz godinu.
8	Kula Kanavelić	Zbirka posvećena Petru Kanaveliću
9	Palača Arneri	Zbirka posvećena obitelji Arneri, stalne i povremene izložbe.
10	Palača Ismaeli – Gabrielis	Rekonstrukcija palače i uvođenje modernog multimedijalnog načina interpretacije muzejske baštine.
11	Kuća Marka Pola	Potrebno je krenuti sa prikupljanjem projektne dokumentacije za rekonstrukciju Kuće Marka Pola te pribaviti sredstva za obnovu. Plan izrade suvenira s temom Marka Pola.
12	Park šuma Hober	12 ha površine pod gustom šumom alepskog bora (Pinus cf. halepensis) sa postojećim šetnicama i stazom kroz šumsko područje. Potrebna investicija, tematske ploče s tumačima – botanička staza, obnova postojećih kamenih klupa i održavanje prohodnosti kroz šumu. Valorizacija spomenika poginulima u 1. Svjetskom ratu
13	Naplov i Pjaceta	Potrebno je osmisliti turistički sadržaj. Primjer: Otvorena ljetna pozornica s ugostiteljskim objektom. Uređenje vidikovca na prilazu Naplovu s pogledom na grad Korčulu. Tematska staza od Fortece do Engleske pjacete.
14	Osmišljavanje i izrada autohtonih suvenira	Na području otoka Korčule i poluotoka Pelješca ne postoji dovoljan broj autohtonih suvenira.
15	Adrenalinski park	Potrebno je pronaći lokaciju, osmisliti i realizirati sadržaj
16	Obnova zidina grada Korčule	Potrebno je obnoviti zidine grada Korčule i staviti ih u funkciju. Najočuvanije su južne zidine koje je potrebno pretvoriti u šetnicu s bogatim kulturno-povijesnim sadržajem.

Tablica 5. Projekti Korčula

5.2. Račišće

Identifikacija mogućih projekata kao preduvjet za porast stope razvoja ruralnog turizma dana je u tablici:

R.br.	Projekt	Opis
1	Legende i povijest mjesta	Legende - sukobi oko lokava i povijesne crtice vezane za tradiciju pomorstva i trgovine. Poseban osvrt na ulogu žene u Račišću. Najmlađe mjesto na otoku.
2	Tematska staza Račišće - Vaja preko uvale Samograd	Staza kroz maslinike uz osvrt na floru i faunu područja (endemski račić <i>Alpioniscus christiani</i>). Posjet crkvi i konobi uz sudjelovanje u tradicionalnom plesu - Račiški tanac.
3	Etno ribarska kuća u Račišću	Edukacijska radionicom o povijesti Račišća, posebno o ulozi žena
4	Brodarstvo u Račišću	Postoji duga tradicija brodarstva u Račišću. To je bila jedna od većih flota na Jadranu.
5	Cesta Račišće-Babina	Bitna investicija zbog povezanosti područja
6	Quercus Illex	Najveće stablo na otoku Korčuli
7	Kamenolom u Vaji	Kamenom iz ovog kamenoloma gradio se New York

Tablica 6. Projekti Račišće

5.3. Žrnovo

R.br.	Projekt	Opis
1	Tematska staza Postrana	Tematska staza počinje kraj Gospe od Lurda, preko Grdice (2 prirodne lokve), Lokvica (pogled na cijelo Žrnovo i pelješki kanal) prolazi duž mjesta Postrana, obilazak crkve Sv. Roka, ogledni primjer ruralne arhitekture, Pjacetu Sv. Roka (rodna kuća Jakova Baničevića, osvrt na život i djela Petra Šegedina, etnografska zbirka Pavla Šaina, žbare), preko polja do Sv. Martina i Državnog arhiva – predložimo naziv: Put Sv. Martina.
2	Tematska staza Rasohatica	Tematska pješačka i biciklistička staza prema uvalama - Bratinja luka - Pavja Luka, Jakasova špilja arheološki lokalitet).
3	Tematska staza Brdo – Kočje – Napoleonov put - Žrnovo	Tematska staza prolazi prema Brdu do Kočja uz tumače s planovima i obilazak konoba ili agroturizama uz osvrt na floru i faunu.
4	Tematska staza	Kružna tematska staza od Žrnova prema

	Žrnovo – Brdo - Vrbovica - Žrnovska Banja	Žrnovskoj Banji
5	Etno selo u Žrnovu, „donkey safari“	Veći naglasak na malu farmu tovara (magaraca) sa turistički turama, „donkey safari“.
6	Kamenoklesarska radionica	Bitna gospodarska djelatnost kroz povijest. Potrebno je odrediti lokaciju za održavanje radionica i osmisliti sadržaj.
7	Radionica makaruna	Tradicionalno jelo u Žrnovu. Redovito se održava manifestacija Makarunada.
8	Uređenje sportsko-rekreativnih zona	Grad Korčula ima dugu tradiciju aktivnog bavljenja sportom. Navedeno nije u dovoljnoj mjeri iskorišteno u turističkoj promociji. Potrebno je dodatno urediti i oprmiti sportsku infrastrukturu te brendirati Grad Korčulu kao mjesto aktivnog i zdravog življenja.

Tablica 7. Projekti Žrnovo

5.4.Pupnat

R.br.	Projekt	Opis
1	Tematska staza Pupnatska luka	Tematska staza (biciklističko-pješačka) kroz maslinike uz obilazak Gradina i najstarijeg dijela mjesta, crkve te lokalnih konoba i agroturizama. Za pješačke ture prijedlog je tematska staza samoniklo jestivo bilje s vodičem ili staza aromaterapije s objašnjenjima za korištenja aromatskih biljaka u ljekovite svrhe i za jelo.
2	Free climbing	Stijene iznad Pupnatske luke se mogu valorizirati kroz <i>free climbing</i> .
3	Kuća Kumpanjije	Vezana uz tradicionalni ples s mačevima
4	Tematska staza Pupnat - Račišće	Tematska staza prema Račišću, prolazak pokraj Dočića i lokava, spuštanje do Račišća i pravca prema Samogradu i spiljama -edukacijska radionica o krškim oblicima reljefa.
5	Tematska staza Napoleonov put	Staza duž trase Napoleonovog puta kroz vinograde do Žrnova uz obilazak lokalnih konoba i agroturizama.
6	Tematska staza Bačva	Staza od Pupnata prema Bačvi uz tumače i planove o flori i fauni (morski svijet) i otoku Lastovu na obzoru, uz posjet konobi u uvali.

Tablica 8. Projekti Pupnat

5.6.Čara

R.br.	Projekt	Opis
1	Tematska staza kroz Čarsko polje	pokraj lokava kroz vinograde pošipa i maslinike izvrsnog čarskog maslinova ulja. Staza prolazi pokraj crkvice Gospe od čarskoga polja, zaštićenog višestoljetnog čempresa uz župnu crkvu sv. Petra i «kaštil» Španića (legenda o braći Črnomirima, lokve kroz prošlost itd.). Svetište Gospe od čarskog polja priznato i nema razloga da se taj potencijal turistički ne eksploatira.
2	Tematska staza – vidikovac Križ	Tematska staza prolazi pokraj lokava u pravcu Križa (vidikovac) iznad Čare. Strmi uspon oko 50 minuta hoda u jednom smjeru. U povratku obilazak vinarije i crkve Gospe od čarskog polja i alabastrenim reljefima na gospinom oltaru (priča o vrijednosti spomeničkog dobra, podrijetlu reljefa, pučke predaje, najveće hodočasničko proštenje na otoku 25. VII.)
3	Tematska staza - Čavića luka i Žitna	Kružna tematska staza, kroz vinograde i maslinike, pored lokava do Čavića luke i Žitne. Uređenje okoliša oko svetišta na kojem se pastirci Tasovac prikazala Gospa u Gospinoj vali – Čavića luci (blagoslov baraka 25. VII.), Tematska staza na povratku u Zavalaticu prolazi pored privatnih vinarija gdje se pruža mogućnost kušanja vina i maslinovog ulja.
4	Tematska staza – Čara - Smokvica	Tematska staza, kroz vinograde i maslinike od Čare do Smokvice i obilazak privatnih vinarija (koliko i koje vinarije) uz kušanje vina i maslinova ulja u Smokvici i Čari (vinarija Toreta, torete obitelji Baničević), posebno Dani pošipa u Čari i Smokvici u vrijeme turističke sezone.
5	Tematska staza Dubovo	Staza od Dubova prema najvišem vrhu na otoku Klupca, stazom «aroma» i korita za stoku (krave i konje na Puhovom polju (ljekovito bilje: vrste, uporaba u gastronomiji i liječenju)
6	Muzej vina	Ova je investicija uvrštena u Strategiju razvoja turizma Dubrovačko-neretvanske županije 2012.-2022. Vrhunsko bijelo vino sorte pošip ima zaštićeno porijeklo od 1967. godine.

Tablica 9. Projekti Čara

6. Koncept „Albergo diffuso“ kao jedan od temelja razvoja održivog turizma

6.1 Uvod

Koncept „Albergo Diffuso“ kao inovativni koncept gostoprimstva pokrenut je u regiji Friuli u Italiji u ranim 1980tim godinama sa ciljem da doprinese revitalizaciji središta malih, povijesnih gradića i sela a koja se nalaze van uobičajenih turističkih ruta. Glavni motiv pokretanja Koncepta bio je pokušaj revitalizacije i obnove starih gradskih jezgri brojnih planinskih gradića koji su se nakon potresa i depopulacije našli pred izumiranjem. Hrvatski naziv „Raspršeni hotel“ dobro oslikava samu ideju po kojoj se hotel ne nalazi samo u jednoj, povezanoj zgradi već je raspršen u brojnim kućama u centru mjesta pri čemu mora zadovoljiti sljedeće uvjete;

1. Hotel pruža normalne hotelske usluge
2. Sobe su raspršene u obnovljenim i tradicionalnim kućama u povijesnoj jezgri grada ili sela
3. Centralna recepcije nudi i ograničene usluge hrane i pića
4. Cijeli koncept je dio lokalnog okruženja sa ciljem da se gostu pruži osjećaj pripadnosti lokalnoj zajednici

Danas u Italiji ima preko 40 Raspršenih hotela koji su organizirani kroz nacionalnu zajednicu te koji su podupirani od strane talijanskih regija sa zakonskom regulativom koja potiče takvu vrstu organizacije. Hrvatska je jedna od prvih zemalja koja je prihvatili takav koncept te ga nastoji poticati i kroz zakonsku regulativu.

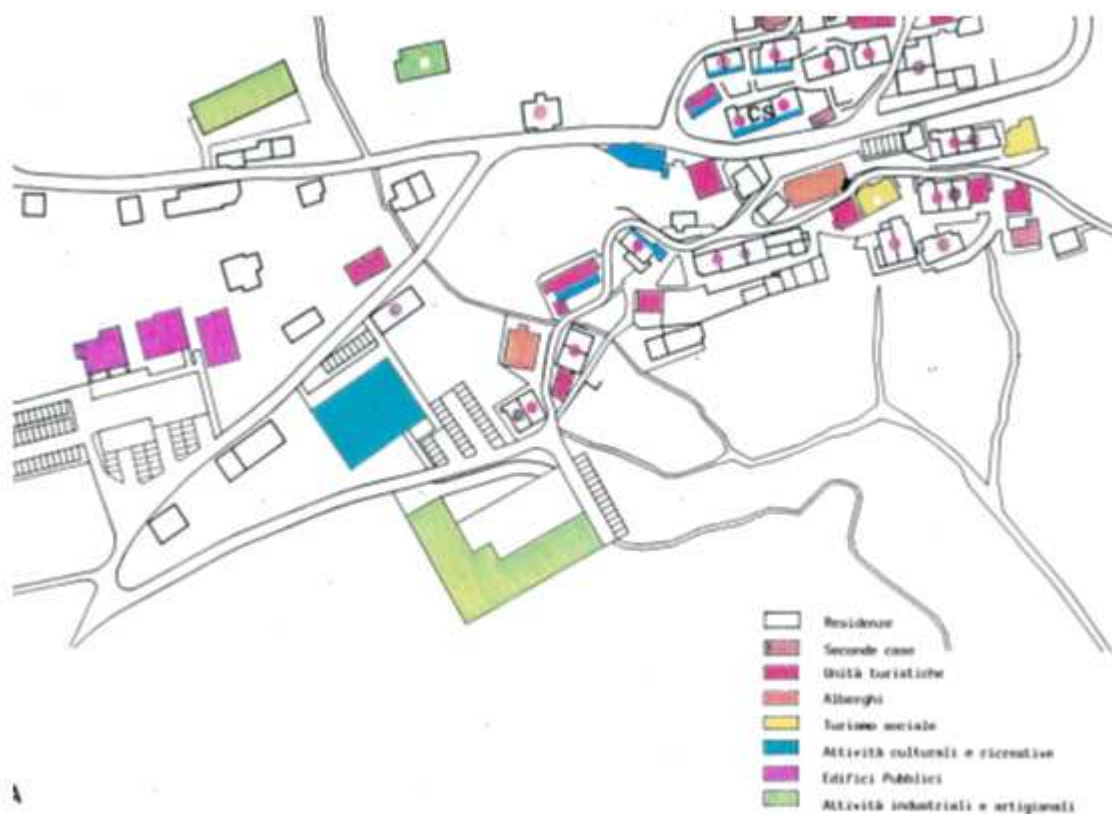

Slika 3. Ideja i cilj koncepta Albergodiffuso

6.2 Ideja i cilj koncepta

Osnovna ideja hotela čini stavljanje u funkciju već postojećih građevina unutar povijesne jezgre kojima se daje nova vrijednost kroz turističke usluge, te povezivanje već postojeće ponude smještaja (privatnog smještaja), a u isto vrijeme i onemogućava, štoviše i sprječava građenje novih objekata koji bi mogli narušiti autentično okruženje. Cilj je popularizirati povijesne

jezgre kroz turističke usluge, odnosno potaknuti razvoj autentičnih turističkih usluga, a u isto vrijeme očuvati i popularizirati tradicijsku kulturu i generirati prihod u cijeloj zajednici. Za koncept je izuzetno važno i promicanje lokalne kulture sa ciljem da se gostima pruži autentični doživljaj u lokalnom okruženju ali i promicanje koncepta „supportlocalcompanies“ tj. razvijanja svijest kod posjetitelja o važnosti korištenja usluga lokalnih obrtnika i poduzetnika sa ciljem promicanja lokalne ekonomije. Koncept razvija brojne usluge koje pružaju lokalne kompanije i obrti (razne vrste uslužnih djelatnosti prije svega). Ekološki utjecaj je minimalan jer nema nove gradnje već se bolje iskorištavaju postojeći kapaciteti.

Slika 4. Organizacija koncepta Albergodiffuso

Koncept Raspršenog hotela baziran je na nekoliko osnovnih postavki sa ciljem kreiranja jedinstvenog doživljaja za goste, bolju prodaju, zajednički marketing i booking:

- Zajedničko dogovaranje cijena
- Samostalno postavljanje cijena svakog vlasnika/iznajmljivača – iznajmljivači ne gube svoju autonomnost

- Vođenje i organiziranje ove vrste hotela moguće je kroz zajedničko udruživanje vlasnika pojedinih objekata (potencijalnih smještajnih jedinica), koji stvaraju zajedničku upravljačku strukturu (“labavu” ili “čvrstu” strukturu)
- upravljačku strukturu može organizirati lokalna zajednica (uprava) kroz posebnu organizaciju koja će okupiti vlasnike smještajnih jedinica kao raspršeni hotel

Organizacijski je podijeljen u dvije cjeline;

- Centralna recepcija – poseban prostor za primanje gostiju koji nije udaljen više od 200-500 m od svih smještajnih jedinica – recepcija ima zaposlenike. Uloga recepcije je ključna jer predstavlja bazu za dogovaranje aktivnosti te brigu o slobodnom vremenu gosta.

- Centralni restoran – ili više njih ali s različitom ponudom – uključiti već postojeći – također nije udaljen više od 200 m od svih smještajnih jedinica. Ovaj dio koncepta moguće je organizirati i kroz suradnju sa lokalnim restoranima što predstavlja još jednu atrakciju jer omogućava gostu različiti doživljaj i ambijent svaki dan.
- Razvijeniji oblici raspršenog hotela imaju već zajedničke dodatne sadržaje kao što su wellnessi, teretane, zajedničke prostore za animaciju i sl.

- smještaj je organiziran u više različitih međusobno nepovezanih objekata s cjelokupnim komforom i ujednačenom kvalitetom
- gosti su u mogućnosti boraviti u zasebnim smještajnim jedinicama (sobe, apartmani ili cijele kuće) koje su raspršene po povijesnoj jezgri

- svaka smještajna jedinica drugačije je uređena čime se razlikuje od ostalih ili su tematski određene (npr. renesansnog stila). Moguća je i koncepcija standardiziranog uređenja ovisno o strategiji koja se primjenjuje.
- minimum 7 smještajnih jedinica – maximum nije određen.

Osim spomenutog karakteristike koncepta su sljedeće;

- zajedničko ime hotela
- zajednički logo
- unificirano označavanje
- unificirani promotivni materijali i posjetnice
- unificirana internet stranica i svaka individualna stranica iznajmljivača
- zajednički nastup na tržištima.

SUTRIO - ZONCOLAN
BORGO SOANDRI ALBERGO DIFFUSO

6.3 Mogućnosti razvoja koncepta na Korčuli

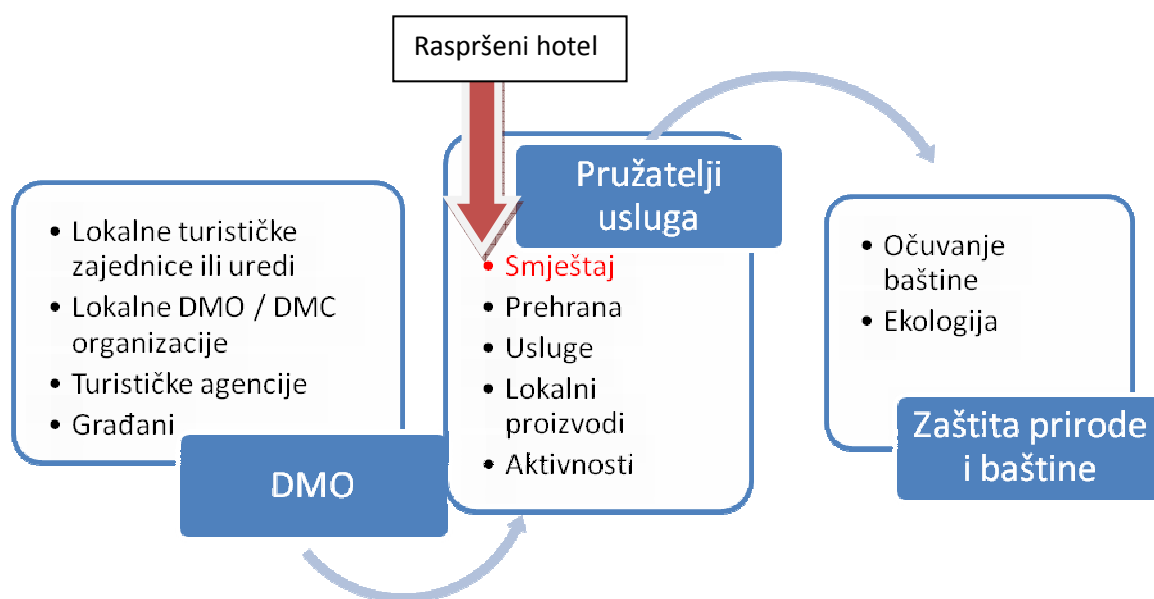
Korčula ima izvrsne mogućnosti za razvoj Koncepta i to posebno u Korčuli kao i u svim mjestima u sastavu grada a posebno u Žrnovu i to u svim dijelovima.

Kao prvi izazov biti će zainteresirati postojeći privatni smještaj za Koncept te uspostaviti odgovarajući organizacijski oblik zajedničkog nastupa (udruga, poduzeće ili zadruga) kao i definirati odnose a prvenstveno razinu samostalnosti u odlukama pojedinih iznajmljivača. Potrebno je definirati ovlasti i zaduženja između pojedinog vlasnika objekta te zajedničke tvrtke/udruga koja upravlja samim Raspršenim hotelom. Početni model bi mogao krenuti sa manjim ovlastima zajedničke tvrtke/udruga dok bi vlasnici i dalje zadržali značajnu autonomnost iako bi cilj trebao biti prebacivanja upravljanja na zajedničku tvrtku/udrugu. Moguće raspored ovlasti bi mogao izgledati na sljedeći način;

<i>Vlasnici objekata</i>	<i>Zajednička tvrtka/udruga</i>
cjenovna politika	marketing
odnosi sa gostima	prodaja
održavanje	dodatni sadržaji
čišćenje	branding i smjernice unutarnjeg uređenja

U sljedećem koraku trebalo bi održavanje i čišćenje prebaciti na zajedničku tvrtku/udrugu.

Također je bitno odrediti ulogu same lokalne uprave i organizacija (lokalnih, regionalnih i državnih) u razvoju Koncepta kao i u prijedlogu mjera za poticanje privatnih iznajmljivača da se pridruže Konceptu;

U drugom dijelu potrebno je pronaći i projektirati zajedničke prostore za potrebe recepcije i društvenih sadržaja. U Korčuli bi to mogao biti prostor Liburne dok bi u Žrnovu to mogao biti neki prostor ili kuća u vlasništvu grada (društveni dom). U svakom slučaju takve prostore je potrebno planirati rukovodeći se parametrima da mora biti do max 500m udaljen od smještajnih objekata, da je vlasništvo objekta riješeno (zbog toga je možda najrealnije da se takvi prostori planiraju u prostorima u vlasništvu grada) te da imaju dovoljno prostora da se planiraju barem minimalni sadržaji (recepcija, garderoba, minimalni društveni sadržaji, manja etnografska zbirka).

6.4 Zaključak

Koncept ima brojne prednosti i predstavlja vrlo atraktivnu mogućnost za privatni smještaj u Hrvatskoj da značajno poveća konkurentnost i efikasnost te na taj način pridonese produženju sezone, povećanoj profitabilnosti te na kraju većoj društvenoj koristi. Prednosti Koncepta su; nije prostorno ograničen, smještajne jedinice su u različitim zgradama u različitim ulicama, smještajne jedinice su međusobno različite, vlasnička struktura nije ograničena jednim vlasnikom, cjelogodišnje poslovanje.

Koncept ima i značajnu društvenu vrijednost jer potiče lokalno stanovništvo na uključivanje u turizam kroz organizirano umrežavanje, poštuje kulturni ambijent, potencira autentičnost, artikuliranje posebne i originalne ponude – kreira doživljaj, zadovoljava hotelsku strukturu, ima originalan stil upravljanja (upravljačka struktura), kreira turizam teritorija i povijesnih jezgri, omogućava bolju tržišnu konkurentnost privatnih iznajmljivača.

Zakonski okvir za Raspršeni hotel fokusiran je prema stimuliranju privatnih iznajmljivača prema udruživanju prije svega kroz poticajne mjere ali i kroz uvjetovanje sredstava za obnovu sa uključivanjem privatnog smještaja u Koncept (primjer talijanske regije Friuli).

7 Index 1: Popis nepokretnih kulturnih dobara

R (RST)	Kulturno dobro upisano u Registra nepokretnih kulturnih dobara
UNESCO	Predlaže se pokretanje postupka za upis u svjetsku baštinu
PR	Predlaže se prostornim planom registracija kulturnog dobra
ZPP	Zaštita prostornim planom
E	Evidentirano arheološko nalazište koje treba istražiti i odrediti mu površinu
VREDNOVANJE	
+++	Predlaže se zaštita na državnoj ili makroregionalnoj razini (01-02)
++	Predlaže se zaštita na županijskoj ili mikroregionalnoj razini (03)
+	Zaštita na lokalnoj razini (04-05) prostornim planom

1.0.	Povijesna naselja i dijelovi naselja	
1.1.	Gradskih obilježja	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Povijesna jezgra grada Korčule	R 541 UNESCO
1.2.	Seoskih obilježja	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Povijesna jezgra naselja Čara	ZPP +
2	Povijesna jezgra naselja Pupnat	ZPP +
3	Povijesna jezgra naselja Račišće	ZPP +
4	Povijesna jezgra naselja Žrnovo	PR ++
5	Cijeli otok Vrnik (uključivo povijesna jezgra naselja Vrnik)	PZ UP/I-612-08/07-05/9019, 15.03.2007.
6	Blejalovo selo-Povijesna jezgra dijela zaselka Postrana	PR ++
2.0.	Povijesne građevine i sklopovi	
2.1.	Sakralne građevine – crkve i kapele	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Crkva Blagovijesti, Korčula	R 0344
2	Crkva Gospojine, Korčula	R 0346
3	Crkva i bratovština Svih svetih, Korčula	R 0106
4	Crkva sv. Antuna na Glavici, Korčula	R 1085

5	Crkva sv. Mihovila, Korčula	R 0343
6	Crkva sv. Petra, Korčula,	R 0342
7	Kapela Gospe snježne kod gradskih vrata, Korčula	R 0345
8	Katedrala sv. Marka, Korčula	R 0105
9	Crkva Gospe od polja, Čara	R 0585
10	Crkva sv. Stjepana, Čarsko polje	R 0589
11	Župna crkva sv. Petra, Čara	R 0581
12	Crkva sv. Teodora, sv. Barbare i sv. Jurja, Čara	ZPP +
13	Crkva sv. Jurja, Pupnat, groblje	R 1082
14	Župna crkva Gospe od snijega, Pupnat	PR ++
15	Crkva sv. Roka, Pupnat prema Žrnovu	ZPP +
16	Crkva Pomoćnice kršćana, Račišće	R 0611
17	Župna crkva sv. Nikole, Račišće	R 0602
18	Crkva sv. Vlaha i groblje, Račišće	ZPP +
19	Župna crkva sv. Martina, Žrnovo	PR +++
20	Crkva sv. Roka Postrana, Žrnovo	PR ++
21	Crkva sv. Staša, na brdu Sv. Staš	ZPP +
22	Crkva sv. Ante na Brdu	PR ++
23	Crkva sv. Ilije na Velom Homu	PR ++
24	Crkva sv. Jakova, Dubrava	R 0507
25	Crkva sv. Križa, Žrnovo (pod zaštitom ali srušeno)	R 1144
26	Crkva sv. Mihovila, Prvo selo, Žrnovo	R 0595
27	Crkva sv. Vida, Žrnovo, groblje	R 0604
28	Crkva Male Gospe, Žrnovo, Prvo Selo	ZPP +
29	Crkva Gospe pohođenja, Vrnik	PR ++
30	Crkva sv. Katarine, Badija /ostaci crkve i kule/	PR ++
31	Ruševina starokršćanske bazilike sv. Luke, Lučnjak	R 0641
32	Starokršćanska crkva sv. Barbare, o. Sutvara	R 0642
2.2.	Samostani	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Dominikanski samostan Sv. Nikole, Korčula	R 0051
2	Franjevački samo. sa crkvom Velike Gospe, Badija	R 0049

2.3.	Vojne i obrambene građevine	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Gradske zidine Korčule	R 0048
2	Engleska tvrđava na brežuljku Fortezza	R 0928
3	Utvrda Globovo, Korčula	R 1145
2.4.	Stambene građevine	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Ljetnikovac Cviličević, palača Španić, Korčula	R 0249
2	Renesansno barokna kuća, Korčula	R 0304
3	Kuća bratovštine sv.Mihovila, Korčula	R 0341
4	Kuća Palčok, Korčula	R 0852
5	Gotičko renesansna kuća, Korčula	R 0802
6	Opatski dvor Korčula	R 0340
7	Palača Ismaelis, Gabrielis-Gradski muzej, Korčula	R 0367
8	Sklop palače Arneri, Korčula	R 1130
9	Kuća Jeričević, Žrnovska Banja	R 1029
10	Renesansni gospodarski sklop Šegedin, Žrnovo	R 1139
11	Kaštel Španić, Čara	R1138
12	Gornji kaštel, Čara	PR ++
13	Ljetnikovac, na cesti iz Korčule za Lumbardu	PR ++
14	Kanaveličev kaštel, Zavalatica	PR ++
15	Didovičev kaštel, Postrana	PR ++
16	Curačev kaštel, Postrana	PR ++
17	Jakasov kaštel, Postrana	PR ++
18	Dimitrijevičev kaštel, Prvo selo	PR ++
19	Borić-Tvrdeičev kaštel, Vrbovica	PR ++
20	sklop Tvrdeič, Brdo	PR ++
2.5.	Građevine javne namjene	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Stara škola, Žrnovo	ZPP +
2	Stara škola Pupnat	ZPP +
2.6.	Gospodarske i industrijske građevine	dokument zaštite /

		prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Sklop nastambi za stoku, Pupnat	PR +++
2	Sklop nastambi za stoku, Žrnovo, Postrana	PR +++
3	Klesarske radionice, Vrnik	PR +++
3.0.	Elementi povijesne opreme prostora, tehničke građevine niskogradnje s uređajima	
3.1.	Tehničke i građevine niskogradnje s uređajima	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Stari kamenolomi na Vrniku	PR +++
2	Stari kamenolomi na Kamenjaku	PR +++
3	Stari kamenolom na Sutvari	PR +++
4.	Trasa Napoleonovog puta	PR ++
4.0.	Područje, mjesto, spomenik ili obilježje vezano uz povijesne događaje i osobe	
4.1.	Spomenik i obilježje vezano uz povijesne događaje i osobe	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Spomen ploča u atriju korčulanske vijećnice	R 0853
4.2.	Groblja i grobne građevine	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Groblje sv. Luke, Korčula	PR ++
2	Groblje sv. Vida, Žrnovo	PR ++
3	Groblje sv. Vlaha, Račišće	ZPP +
4	Groblje sv. Jurja, Pupnat	ZPP +
5	Groblje „Sv. križ“ – Kneža	ZPP +
6	Mjesno groblje „Čara“, Čara	ZPP +
5.0.	Arheološki lokaliteti i zone	
5.1.	Arheološki lokaliteti	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Ranokršćanska crkva na otočiću Lučnjaku	R 0641
2	Ostaci ranokršćanske crkve na otočiću Gubavcu	R 0666
3	Ostaci starokršćanske crkve sv.Barbare na o Sutvari	R 0642
4	Jakasova špilja	PR ++
5	Gomilja brdo, Čara	PR ++
6	Kavni vrh (južno od Čare)	PR ++

7	Stražišće (južno od Čare)	PR ++
8	Istočno od kote Kločac	PR ++
9	Gradina	PR ++
10	Samograd – špilja (zapadno od Račišća)	PR ++
11	Rimska cisterna (Luka Banja)	PR ++
12	Gradina (između Brda i Prvog Sela) – Stražica	PR ++
13	Pretpovijesna gomila iznad zaselka Postrane	PR ++
14	Gradina (na Badiji)	PR ++
15	Mocila – pretpovijesne gomile, Pupnat	PR ++
16	Žrnovsko polje – Villa rustica	PR ++
17	Stubal (Draganj Glavica) – tri veće gomile	E
18	Čarsko polje – ispod Malog Stražišća	E
19	Čarsko polje – gomila uz rub polja Mračica	E
20	Ripanjskostražišće – gradinsko naselje	E
21	Dubovo – gradina	E
22	Dubovo - gomile (Velo Dubovo)	E
23	VeloStražišće - gomila	E
24	Zlampolje – ostaci manjeg rimskog objekta	E
25	Sutudar – antički lokalitet	E
26	Konopljica – lokalitet s ulomcima antičke keramike	E
27	otok Vrnik – antički kamenolom i starokršćanski lokalite	E
28	otočić Kamenjak – antički kamenolom	E
29	Gomilica – pretpovijesna gomila	E
30	Sić – antički lokalitet	E
31	Prosika – pretpovijesna gomila	E
5.2.	Arheološke zone	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Gradine sv. Jurja (crkva na groblju), Pupnat	
2	Otok Majsan – antički ranosrednjovjekovni lokalitet	R 0251
3	Sv. Antun – Glavica, Korčula	PR ++
4	Uvala Kneža – ostaci rimske Villaerusticae	PR ++

6.0.	Područja kultiviranog krajobraza i prostornih sklopova	
6.1.	Područja kultiviranog krajobraza	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Terasasti vinogradi Žrnova /u okviru „zaštićenog krajobraza“ južne obale/	PR +++
2	Terasasti vinogradi Račišća /u okviru „zaštićenog krajobraza“ sjeverne obale/	PR ++
3	Čarsko polje	PR ++
4	Pupnatsko polje	PR +
5	Žrnovsko polje	ZPP +
6	Dolac u središtu mjesta Račišće	PR ++
7	Poluotok Turanj /u okviru „zaštićenog krajobraza“ sjeverne obale/	ZPP +
6.1.	Područja prostornih sklopova	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Sklop naselja Korčule, okolnog prostora s park šumama i obalnim pojasom	PR UNESCO +++
2	Naselje Čara i Čarsko polje	PR ++
6.2.	Zaštićene vizure	dokument zaštite / prijedlog za zaštitu i razina zaštite
1	Na sklop grada Korčule i njegove okolice	PR +++
2	Na sklop naselja Čara i Čarsko polje	PR ++
3	Na južnu pučinsku obalu Grada Korčule	PR ++
4	Na sjevernu obalu Grada Korčule prema Pelješkom kanalu	PR ++

KLASA: _____
 URBROJ: _____
 KORČULA, _____

PREDJEDNIK
 GRADSKOG VIJEĆA
